

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної економіки**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

05 Соціальні та поведінкові науки

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

051 «Економіка»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА
на тему «Корпоративні стратегії офшоризації бізнес-діяльності»

здобувача

Рудя Дем'яна Ігоровича

(ПІБ, підпис)

Науковий керівник:

к.е.н., проф. Столярчук Я. М.

(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Столярчук Я.М.

(підпис)

Київ 2024

Зміст

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО—МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ ОФШОРИЗАЦІЇ БІЗНЕС—ДІЯЛЬНОСТІ.....	6
1.1. Теорії офшорного бізнесу та їх еволюція	6
1.2. Причини і мотиви корпоративної офшоризації бізнес—діяльності	17
1.3. Глобальні імперативи розвитку процесів офшоризації бізнесу.....	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА КОРПОРАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ ОФШОРИЗАЦІЇ БІЗНЕС—ДІЯЛЬНОСТІ	32
2.1. Внутрішньокорпоративний офшоринг та його характеристика	32
2.2. Стратегії офшорного банкінгу.....	43
2.3. Національні і наднаціональні механізми регулювання офшорного бізнесу	54
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65

ВСТУП

Актуальність дослідження. Тема корпоративних стратегій офшоризації бізнес-діяльності залишається актуальною у сучасному світі, особливо в контексті пошуку ефективних податкових стратегій та оптимізації витрат. Офшорні структури можуть бути використані компаніями для зменшення податкового навантаження, забезпечення конфіденційності, зниження адміністративних витрат та розширення глобальної присутності. Зокрема, у зв'язку зі змінами в міжнародному податковому законодавстві та посиленням контролю над оподаткуванням, компанії шукають нові шляхи для мінімізації податкових ризиків і збереження конкурентних переваг. У контексті глобальної нестабільності та економічних труднощів, компанії також шукають способи для збільшення своєї гнучкості та адаптивності. Офшорні структури можуть надати можливість для швидкого реагування на зміни на ринку та зниження ризиків.

Питання офшоризації бізнес діяльності широко досліджувалося різними вченими, кожен з яких робив свій внесок у різні аспекти проблеми. Так, Д'яконова І. І., Лебідь О. В., Гаркуша В. О. обговорюють значення та регулювання офшоризації бізнес діяльності у міжнародних фінансових відносинах, висвітлюючи їхню роль у світовій фінансовій системі та вплив на країни, що розвиваються. Луцишин З. О., Мехтієв Є. О. досліджують функції офшоризації у глобальному русі капіталу, зосереджуючи увагу на їхніх економічних наслідках. Пешко А. В. розглядає офшоризацію бізнес діяльності як невід'ємну складову світової економіки, обговорюючи їхні економічні переваги та недоліки. Михайленко Д., Гасанова К. розглядають регуляторні зусилля в Україні, спрямовані на боротьбу з офшорною діяльністю, та надають уявлення про національну політику, спрямовану на зменшення офшорної залежності. Чашин А.Н. зосереджується на правовій базі, що регулює офшоризацію бізнес діяльності, наголошуючи на необхідності надійного регулювання для запобігання зловживанням та забезпечення прозорості.

Рогач О. І., Філіпенко А. С., Дзюба П. В. пропонують теоретичні уявлення про діяльність транснаціональних підприємств та їхні відносини в контексті офшоризації. Сардак С. Є., Ситник А. І. представляють тематичне дослідження впливу офшоризації бізнес діяльності на економіку України, демонструючи, як вона впливає на національну економічну політику. Морганті, Даніеле досліджує взаємозв'язок між "зеленими" практиками та стратегіями офшорингу, висвітлюючи етичні наслідки використання офшоризації для сталого ведення бізнесу.

У цьому різноманітному масиві досліджень колективно розглядається багатогранна природа проблеми офшорів, включаючи економічні, регуляторні, теоретичні, національні, етичні та глобальні політичні аспекти. Робота кожного автора робить свій внесок у всебічне розуміння викликів і наслідків офшоризації бізнес діяльності для світової фінансової системи.

Метою роботи є розкриття теоретико-методологічних засад, дослідження процесів офшоризації бізнес-діяльності та здійснення аналітичної оцінки її корпоративних стратегій.

- Для досягнення поставленої мети було сформульовано наступні завдання:
- розкрити концептуальні засади теорії офшорної бізнесу;
 - дослідити причини та мотиви, що спонукають корпорації до впровадження стратегій офшоризації бізнесу;
 - проаналізувати глобальні імперативи, які визначають розвиток та напрями процесів офшоризації бізнесу;
 - з'ясувати сутність та характеристики внутрішньо-корпоративного офшорингу;
 - дати комплексну характеристику стратегіям офшорного банкінгу та їхні особливості;
 - дослідити національні та міжнародні механізми регулювання офшорного бізнесу та їхню ефективність.

Об'єктом дослідження є процеси розвитку міжнародної бізнес діяльності у глобальних умовах та інструменти реалізації корпоративних стратегій офшоризації бізнес діяльності. Предмет дослідження охоплює аспекти та методи, що використовуються у реалізації корпоративних стратегій офшоризації бізнесу.

Методи дослідження використані наступні: аналітичний, систематизації, графічний, порівняльного аналізу, збору фактів.

Значення отриманих результатів теоретичної, методичної та практичної значущості полягає у тому, що на їх основі сформульовані висновки та пропозиції щодо поліпшення та оптимізації діяльності офшорних зон в цілому та функціонування офшорного бізнесу зокрема. Ці результати можуть знайти використання як на національному, так і на міжнародному рівнях, а також впроваджені у практику світових установ, що стосується регулювання офшорного бізнесу та діяльності корпорацій в офшорних зонах.

Інформаційна база дослідження включає статті зарубіжних і вітчизняних авторів, журнали і законодавчі акти міжнародних організацій, статистичні матеріали, отримані від організацій ОЕСР, FATF та статистичних служб, UNCTAD, наукові дослідження зарубіжних та вітчизняних фахівців.

Структура роботи складається із вступу, де обґрунтовується актуальність теми, визначаються предмет, об'єкт, цілі і завдання, два розділи, які розкривають зміст роботи, а також висновки та список використаних джерел. Робота має сторінок, __рисунок, __таблиці та __посилань в списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО—МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ ОФШОРИЗАЦІ БІЗНЕС—ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Теорії офшорного бізнесу та їх еволюція

Сучасний бізнес-світ неперервно еволюціонує, шукаючи інноваційні методи та рішення для ефективного заробітку та оптимізації фінансових процесів. У цьому контексті міжнародні офшорні центри відіграють значну роль, стаючи ключовими акторами у світовій економічній системі. Вони надають підприємствам та інвесторам можливість зниження податкового тягаря, зменшення витрат та забезпечення конфіденційності. Не дивлячись на фінансові кризи та глобальні економічні труднощі, попит на послуги офшорних центрів лишається стійким, адже вони стають ефективним інструментом управління фінансами та ризиками у складних міжнародних умовах. Однак, офшорний бізнес також має ряд особливостей та впливових факторів, які варто розглянути для кращого розуміння їхньої діяльності та ролі в світовій економіці.

Феномен офшорного бізнесу існував задовго до того, як він отримав офіційну назву. У минулому це було переважно пов'язано з ухиленням від оподаткування або мінімізацією податкових витрат, і не мав усіх рис, які має сьогодні. Офшорні зони середньовічної Європи були простою, примітивною формою сучасних офшорних центрів. На сьогодні, широкий застосунок офшоризації веде до необхідності для країн з різним рівнем соціально-економічного розвитку розробки чіткої стратегії стосовно цього явища.

Фундаментальність, об'єктивна обумовленість й історична незворотність процесів офшоризації бізнес-діяльності в глобальному економічному середовищі стимулюють підвищену увагу зарубіжних і вітчизняних учених до теоретико-методологічних питань їх дослідження. У даному контексті не можемо не звернути увагу на той факт, що сутнісний зміст, механізми реалізації, форми і рівні офшоризації бізнес-діяльності в останні два століття зазнавали постійних трансформаційних змін у відповідності з провідними закономірностями і

тенденціями розвитку світового господарства на різних етапах його еволюційного розвитку.

На нашу думку, ключовою рисою сучасної теорії офшорного бізнесу є її розвиток на мульти-парадигмальній основі. Вона включає управлінську, інституційну парадигми та парадигму міжнародного бізнесу. Усі вони, безперечно, можуть бути ідентифіковані саме як парадигми, оскільки повною мірою відповідають ідентифікаційним критеріям Т. Куна в якості загальноновизнаних наукових досягнень, які упродовж певного часу дають науковій спільноті модель постановки наукових проблем та їх розв'язання [15]. Не можна забувати, що кожна з цих теорій, з одного боку, не здатна охопити всі існуючі точки зору на проблему, а з іншого – всі вони взаємодіють між собою, поповнюючи одна одну. Це підтверджує, що сучасне вивчення офшорного бізнесу відбувається у багатодисциплінарному середовищі.

Що стосується парадигми міжнародного бізнесу, то однією з її ключових ознак є, на нашу думку, її універсальний характер щодо пояснення об'єктивних причин транснаціоналізації бізнесу (у тому числі на основі офшорних операцій), прямих іноземних інвестицій та господарських операцій багатонаціональних підприємств як у регіональному, так і глобальному вимірах. Це підтверджує і Рогач О.І. [10], вказуючи, що хоч теорія міжнародного бізнесу в обов'язковому порядку враховує дію специфічних для міжнародного економічного середовища чинників (валютні курси, податкові і кредитні ставки, валютні й інфляційні ризики, умови валютних паритетів, стан платіжних балансів та ін.), однак ключові принципи ухвалення компаніями й організаціями управлінських рішень щодо екстерналізації своїх господарських операцій є незмінними у довгостроковому періоді.

Тобто, є всі підстави стверджувати, що методологічна база, як власне й теоретичні витoki, парадигми міжнародного бізнесу сформувалися ще у надрах теорій абсолютних (А. Сміт) і відносних переваг (Д. Рікардо) [10]. Згідно цих теорій, кожна країна може мати абсолютні чи відносні переваги у виробництві певного товару чи послуги, що є по суті відображенням її ресурсних можливостей

брати участь у міжнародній торговельній діяльності. При цьому абсолютні переваги можуть бути кваліфіковані як здатність країни виробляти товари і послуги більш ефективно, порівняно з іншими, за однакового обсягу виробництва.

Подальший розвиток теорії абсолютних переваг пов'язаний з працею Д. Рікардо "Основи політичної економії та оподаткування". Як фундатор теорії порівняльних переваг, Д. Рікардо підкреслює необхідність всебічного розширення масштабів і диверсифікації структури експортних поставок країн на світові ринки, що гарантує прискорення їх макроекономічної динаміки. У своєму розвитку теоретичних концепцій А. Сміт та Д. Рікардо формулюють основні методологічні засади теорії порівняльних переваг: надлишок ресурсів в країнах визначає їх виробничу спеціалізацію, а дефіцит певних товарів і послуг компенсується шляхом міжнародних обмінних операцій.

Отже, з того часу в світовій економічній думці все більше закріплюється наукова ідея про економічну доцільність перенесення виробничих операцій за кордон, що справді закладає міцні підвалини теоретичних знань у політичній економії.

Наголосимо, що цей висновок підтверджується наступними етапами світового економічного розвитку, коли значення транскордонних потоків фінансового капіталу, інтернаціоналізації усіх форм економічних операцій суб'єктів господарювання та перенесення фінансової діяльності та окремих ланок виробничих процесів за кордон стабільно зростало. Таким чином, теорії абсолютних і відносних переваг наблизилися до концептуального уявлення про сутність офшоризації бізнесу та причини зародження зарубіжного аутсорсингу, хоча тоді це явище ще не мало чіткого категоріального визначення.

Далі, концептуальне уявлення про джерела і рушійні сили розвитку офшоризації бізнесу було піднесено на новий рівень у теорії Хекшера-Оліна [10]. Ця теорія пояснює міждержавні торговельні відносини за допомогою різнорівневої забезпеченості країн виробничими факторами, що лежить в основі суттєвих відмінностей у рівні відносних цін на фактори виробництва (працю і капітал). З точки зору офшоризації бізнесу, ця

теорія містить вагомі конструктивні елементи для пояснення об'єктивних передумов формування у суб'єктів господарювання усталених мотиваційних установок щодо перенесення виробництва своїх товарів і послуг за межі країни.

Також варто зауважити, що, згідно з цією теорією, міжнародні порівняння рівня виробничих витрат обов'язково повинні враховувати транспортно-логістичні і податкові витрати; витрати, пов'язані з захистом прав власності, політико-правовим режимом, а також корупційними, економічними, валютними, кредитними та іншими ризиками [10]. Це дозволяє теорії Хекшера-Оліна повністю обґрунтувати економічні передумови фрагментації виробничих процесів у тих країнах, де можливо організувати виробництво товарів і послуг з найменшими трансакційними витратами.

Проте, найбільший розвиток теорія міжнародного бізнесу отримала лише наприкінці 1960-х років як закономірна реакція західних науковців на стрімку динамізацію у післявоєнний період міжнародних інвестиційних процесів, нарощування масштабів і диверсифікацію господарської діяльності багатонаціональних підприємств, монополізацію ними ключових сегментів світового ринку та посилення впливу на світову регуляторну систему і національні уряди приймаючих країн.

Загалом, парадигма міжнародного бізнесу в сучасному теоретичному дискурсі процесів офшоризації бізнесу репрезентує надскладну архітектуру як традиційних, так і новітніх методологічних підходів дослідження широкого спектру форм і рівнів господарської діяльності багатонаціональних підприємств, що реалізуються у національному, регіональному і глобальному бізнес-середовищі. Глибоке концептуальне осмислення зазначеної проблематики пов'язане з іменами Р. Алібера, С. Гаймера, П. Баклі, М. Кессона, А. Ругмана, М. Портера, Д. Стопфорда, А. Чандлера та інших учених. Їх фундаментальні праці [1,25,40] заклали міцні теоретичні засади дослідження зарубіжних операцій міжнародних компаній, головним чином, на ідеї ринкових конкурентних переваг та економічних вигід, отримуваних БНП від посилення внутрішньо-корпоративного координування їх фінансово-господарських операцій. Вони

пояснювали зарубіжну виробничу діяльність компаній, головним чином, через призму теорії промислової організації та теорії розміщення [8, с. 257].

Особливо варто відзначити, що теорія прямих іноземних інвестицій та багатонаціональних підприємств, розроблена С. Гаймером, містить першоджерельні ідеї, що стосуються мотивації БНП перенести свою господарську діяльність за кордон. Одна з найбільш ключових ідей, виділених ученим, полягає в стратегічному прагненні компаній корпоративного сектору до максимізації економічних вигод, використовуючи недоліки структури ринку. Це, передусім, економічні переваги, які отримують багатонаціональні підприємства через здобуття монопольних позицій на ринку, розширення доступу до виробничих факторів і ринкових сегментів іноземних країн, встановлення високих монопольних цін на їхні товари та послуги, а також отримання економії завдяки масштабуванню виробництва та використанню іноземних дистрибуційних каналів.

Наступний етап розвитку теоретичного дискурсу щодо процесів офшоризації бізнесу пов'язаний з розробкою в 1970-х роках еkleктичної теорії Дж. Даннінга, яка інтегрувала концептуальні підходи С. Гаймера і Ч. Кіндлбергера, наукові ідеї школи інтерналізації П. Баклі і М. Кессона та ключові засади загальної методології макроекономічних теорій прямих інвестицій [10]. Еkleктична теорія, що отримала своє завершене концептуальне оформлення у серії наукових праць Дж. Даннінга в період з 1983 по 1993 роки, об'єднує цілу низку конструктивних елементів різних теоретичних підходів, згрупованих в переваги власності, переваги розміщення та переваги інтерналізації. Комплексний аналіз зазначених переваг компаній у процесі їхніх прямих іноземних інвестицій дозволив Дж. Даннінгу узагальнити ключові передумови інтерналізації господарських операцій компаніями шляхом розбудови так званих «внутрішніх ринків» та зниження трансакційних витрат на генерацію та світове поширення знань і технологій.

З огляду на високу динаміку мережевого характеру міжнародного бізнесу та формування глобальних ланцюгів вартості, з початку 2000-х років парадигма

міжнародного бізнесу активно розвивається у загальному контексті теорії фрагментації міжнародного виробництва М. Портера, Р. Джонса і Г. Кежковскі; міжорганізаційної теорії багатонаціональних підприємств С. Гошала та К. Бартлета; концепції «флагманських мережевих БНП» А. Ругмана; теорії «глобальної фабрики» П. Баклі та ін [10].

Наприклад, С. Гошал та К. Бартлет у своїх працях вперше відійшли від домінуючого на початку 1990-х років підходу до аналізу внутрішніх трансакцій багатонаціональних підприємств, перейшовши до дослідження зовнішнього середовища їхньої діяльності як визначального фактору формування їхніх корпоративних структур. При цьому дочірні компанії БНП розглядаються з точки зору формування ними у кожній країні локалізації власних мереж відносин, об'єднаних в організаційні підсистеми відносин усередині загальнокорпоративної мережі дочірніх підприємств.

Підсумовуючи, варто відзначити, що парадигма міжнародного бізнесу є найбільш універсальною теоретичною платформою для пояснення об'єктивного характеру офшоризації економічної діяльності, транскордонного руху капіталу та процесу інтернаціоналізації інвестиційно-виробничих операцій компаній та організацій. Основні принципи парадигми міжнародного бізнесу, що пояснюють економічну природу і мотивацію бізнес-офшорингу, можна узагальнити таким чином:

- офшоризація бізнесу є необхідною складовою глобального ланцюга вартості та механізмом оптимізації міжнародного економічного співробітництва, включаючи торгівлю і підприємництво;
- бізнес-офшоринг виконує важливу роль в управлінні ризиками підприємницької діяльності, стабілізації платежів компаній, запобігає касовим розривам та регулює ціни на товари і послуги в експортно-імпорتنих операціях;

- офшоризація бізнесу є специфічним способом самофінансування компаній та кептивного (внутрішньокорпоративного) страхування їх господарських операцій;
- бізнес-офшоринг ефективно реалізує механізм передачі обладнання за лізинговими операціями, найму персоналу, продажу авторських прав та поставок давальницької сировини;
- офшоризація бізнесу є необхідним інструментом реалізації трастових операцій з нерухомим майном, купівлі закордонної нерухомості, а також здійснення інвестиційної і спекулятивної діяльності на світових фінансових ринках, включаючи канали глобальної банківської системи.

Щодо поняття офшорних зон, то, перш за все, варто відзначити, що не існує єдиної думки і щодо суміжних, а часто і синонімічних понять, таких як «офшор», «офшорна зона», «офшорна юрисдикція», «офшорний центр» та інші. У зв'язку з цим вважаємо доцільним використовувати саме поняття «офшорна зона». Тому важливим в процесі дослідження даного питання є розгляд думок як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, а також понять, представлених в офіційних міжнародних джерелах. Більш детально порівняємо підходи визначення офшорних зон в таблиці 1.1.

Так, офшорна зона є одним із типів вільних економічних зон, спеціалізація яких полягає у створенні сприятливого середовища для підприємців. Це досягається за допомогою спеціальних валютно-фінансових та фіскальних правил, високого рівня банківської та комерційної конфіденційності, а також лояльного державного регулювання. Вивчивши всі поняття, можна простежити схожість між трактуваннями розглянутих економічних явищ: виділення певної території (держава в цілому або його частина) і режиму підприємницької діяльності, відмінного від загальноприйнятого.

Намагаючись розширити поняття особливих економічних і офшорних зон, автори використовують індивідуальний набір ознак, що ускладнює виділення

загального і особливого. Щоб наблизитися до вирішення цього завдання, проаналізуємо ознаки кожного з розглянутих явищ.

Таблиця 1.1

Підходи до визначення поняття «офшорна зона»

№	Джерело	Визначення
1	Організація Об'єднаних Націй [44]	Офшорним інститутом є будь-який банк, що перебуває в будь-якій частині світу, який приймає депозити або керує рахунком, деномінованим в іноземній валюті на користь фізичної або юридичної особи, зареєстрованої в юрисдикції, відмінній від місця знаходження банку. Офшорні зони – фінансові центри, де існує низький режим оподаткування та дотримуються жорсткі умови фінансової конфіденційності.
2	Форум Фінансової Стабільності [20]	Офшорні зони – юрисдикції, які залучають великий рівень нерезидентної активності
3	В. Кухарик та В. Фаримець [9, с. 24]	Офшорними зонами називаються країни або певні їхні території, де на державному рівні для певного типу компаній, власниками яких є іноземці, установлені значні привілеї в оподаткуванні, частково знижені або скасовані вимоги до бухгалтерського обліку та аудиту, частково або повністю зняті митні й торговельні межі. Офшорні зони – це недержавні фінансові центри, які здійснюють значні обсяги кредитування й фінансування у валютах інших країн
4	А.І. Погорлецький [9, с. 147]	Офшорна юрисдикція – країна, яка припускає реєстрацію на своїй території підприємств виробляє типу за умови, що їх діяльність ніяк не пов'язана з країною місцезнаходження
5	Є.Є. Полянська [5, с. 278]	Офшорні зони – території (незалежні держави або адміністративно-територіальні утворення в рамках інших держав) з особливим економічним і правовим режимом, де в законодавчому порядку встановлені податкові та інші пільги для нерезидентних компаній, визначені норми, згідно з якими зазначені компанії здійснюють між собою різні фінансово-економічні операції за умови сплати ними встановлених урядовими органами даної території фіксованих реєстраційних платежів

Джерело: узагальнено і побудовано автором

Тож, безпосередня сутність офшорних зон полягає у створенні на території держави або його внутрішніх регіонів спеціалізованих територій, які можуть забезпечувати різні конкурентні переваги та корпоративні привілеї для компаній, які не мають статусу податкового резидента.

Основою офшорних зон є законодавство величезної кількості країн, які повністю або частково звільняють від оподаткування всі підприємства, зареєстровані жителями інших країн.

Згідно з таким визначенням можна зробити висновок, що відкриття офшорної організації пропонує власнику доступ до інвестиційного фінансування. Наприклад, це є дуже корисним під час різних операцій, для яких організація була заснована в місті проживання, а офшорна компанія, відкрита в одній з багатьох офшорних держав, де компанія повністю звільняється від податкових санкцій. У міжнародній практиці офшорні зони існують скрізь. Це можуть бути невеликі острівні країни, окремі адміністративно-територіальні одиниці з особливим економічним статусом або навіть цілі країни.

Офшорні зони мають у своєму розпорядженні значні ресурси, в першу чергу, фінансовими та інформаційно-технологічними, завдяки використанню яких можливо надати іноземним інвесторам кваліфіковане юридичне обслуговування і сформувати комфортне правове поле для ведення економічної діяльності. Офшорні зони найбільш вигідні для власників «світового» капіталу, які прагнуть зайняти панівні позиції на певних територіях і зосередити в своїх руках максимальний вплив. Однак найчастіше такі фінансові центри використовують у своїй практиці потоки «брудних» грошей для отримання наднормативного прибутку [14, с. 71].

У традиційних офшорних зонах забезпечується високий рівень економічної безпеки та конфіденційності у сферах банківської та комерційної діяльності, а також зазвичай існує менш жорсткий контроль та нагляд з боку держави. Це надає більше можливостей для збереження конфіденційності даних про реальних власників компаній. Часто ця практика реалізується за допомогою трастового управління активами офшорних компаній, коли місцеві номінальні власники виступають у ролі довірених осіб, утворюючи складну структуру акціонерного капіталу. Важливо відзначити, що в офшорних зонах відсутні бар'єри для проведення валютних операцій, обмежень на вивезення прибутку, а митні збори та інші збори для закордонних інвесторів є мінімальними. Крім того,

офшорні зони характеризуються низьким рівнем статутного капіталу для підприємств, причому у багатьох випадках цей капітал декларується лише формально, і його фактична сплата не потрібна. Більшість офшорних держав не накладають обов'язкових вимог до подання звітності про облік та податкові декларації, також немає потреби в зовнішньому аудиті. Рахунки компаній, зареєстрованих в офшорних зонах, можуть бути перевірені лише за наявності спеціального дозволу власників, а звітність обмежується щорічним фінансовим звітом [6].

Щодо еволюції офшорного бізнесу, доцільно розглянути за підходом Р. Палан [38]. Його підхід представлено на рис. 1.1.

Р. Палан виділяє кілька етапів розвитку офшорного бізнесу. Починаючи з формування ідеї офшорних зон до 1920-х років, через активне використання їх у міжнародному бізнесі у 1920–1950-ті роки. Зростання популярності офшорів як інструменту оптимізації оподаткування в 1950–1970-ті роки, до періоду збільшення обсягів та популярності офшорного бізнесу у 1970–1980-ті роки. У сучасному світі офшорні центри стають невід'ємною складовою глобальної фінансової системи, пройшовши постійну еволюцію та модернізацію для відповіді на нові вимоги та уникнення регулювання.

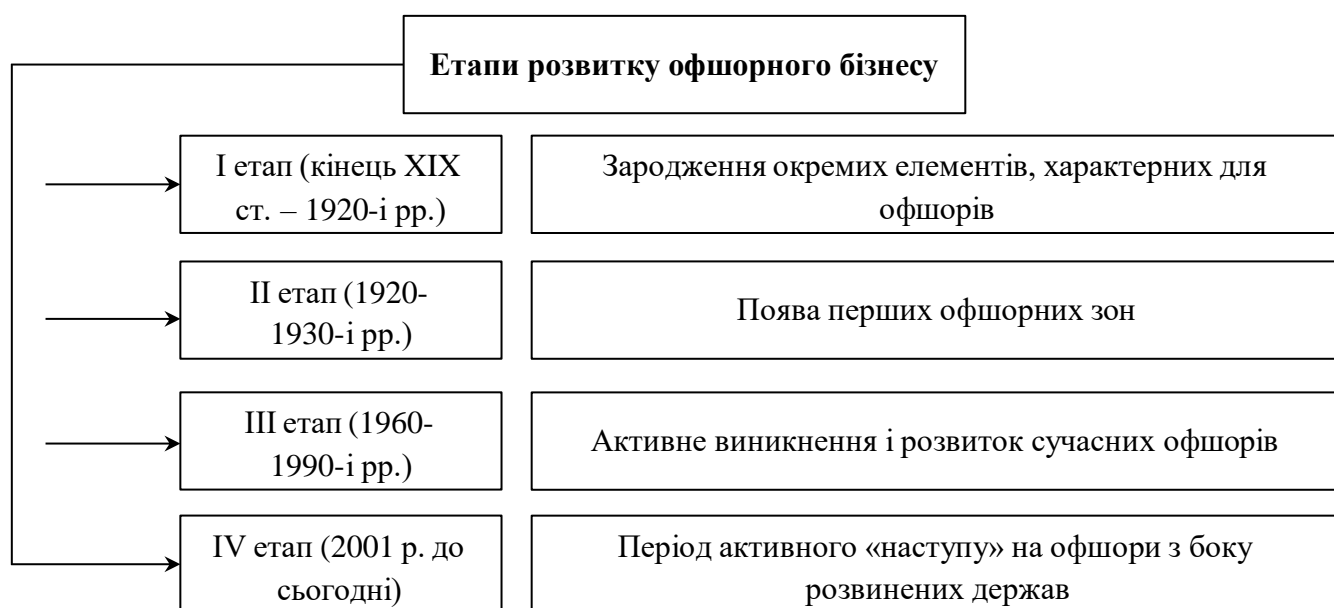

Рис. 1.1 – Етапи розвитку офшорного бізнесу за Р. Палан

Джерело: побудовано автором за даними [38]

Варто зазначити, що розвиток офшорного бізнесу після Першої світової війни став цілісним процесом, який відображується в стратегіях країн. Автор розділяє еволюцію офшорного бізнесу на чотири етапи. Початок цього розвитку датується кінцем 19 століття. Навіть у звітному періоді під час світової кризи 2008 року офшорний бізнес виявив стійкість та продовжив свій розвиток, зареєструвавши все більше компаній у офшорних зонах.

Поняття офшору має як юридичний, так і, можна сказати, економіко-географічний аспект. За сутністю, офшор - це фінансовий центр, який приваблює капітал завдяки наданню податкових та інших пільг нерезидентам країни, де зареєстровано бізнес на території офшору. Зазвичай це вказує на територію або об'єкт на ній, які належать іншій державі та здійснюють господарську діяльність за межами країни реєстрації.

У таблиці 1.1 наведений порівняльний аналіз підходів до визначення поняття офшорний бізнес.

Таблиця 1.1 – Підходи до визначення поняття «офшорний бізнес»

Автор/джерело	Визначення
Сідненко М. В., Попович М. І. [13]	Офшорною вважається будь-яка компанія, яка зареєстрована в країні, чие законодавство, в разі відсутності ведення комерційної діяльності в ній, звільняє її від податків
А.В. Пешко [7, с. 234]	Підприємницька діяльність, що виконується в рамках міжнародної групи компаній, частина підрозділів якої розміщена в країнах, що надають податкові, валютні, інвестиційні й інші пільги за певних умов.
А.Н. Чашин [17]	Заснований за кордоном офіційно незалежний суб'єкт господарських відносин, формально знаходиться під контролем резидента. Офшорний статус надає можливість ефективного приховування фактичного володіння фірмами.

Джерело: побудовано автором за даними: [13,7,17].

На основі із даних таблиці, можна визначити схожість у визначеннях офшорних компаній, а саме у тому, що це юридичні особи, які діють поза межами країни своєї реєстрації і можуть користуватися певними податковими перевагами. Однак, є деякі відмінності у підходах до визначення. Наприклад, Сідненко М. В., Попович М. І. та А.В. Пешко підкреслюють податкові переваги як головний

критерій, А.Н. Чашин звертає увагу на аспекти фінансової звітності та контролю, вказуючи на відсутність необхідності надавати фінансову звітність та податкові переваги відповідно.

Звідси, можемо запропонувати авторський підхід до визначення. Офшорні компанії можна трактувати як юридичні особи, зареєстровані за межами країни резиденції, які зазвичай використовуються для отримання податкових, фінансових та інших переваг, таких як уникнення фінансової звітності та оподаткування.

Щодо специфіки генезису явища офшору у світовій економіці, варто відзначити, що спочатку це явище виявилось у вигляді офшорних територій або податкових гаваней, а потім перетворилося на офшорні компанії та послуги. Це свідчить про те, що розвиток офшорного бізнесу відбувався від макрорівня до мікрорівня, що є несподіваним для звичайного ходу розвитку економічних суб'єктів.

1.2. Причини і мотиви корпоративної офшоризації бізнес—діяльності

Офшоризація бізнес-діяльності викликає інтерес серед дослідників і варто його розглядати з наукової точки зору, особливо в умовах сучасної економіки та глобалізації. Хоча часто офшорний бізнес сприймається як засіб уникнення податкових обов'язків або навіть як нечесна практика, наукові дослідження виявляють глибинні мотиви та причини, які стимулюють компанії до використання офшорів. При розгляді цього питання важливо враховувати як зовнішні причини, так і внутрішні мотиви, що впливають на стратегічні рішення підприємств. Далі розглянемо ключові причини, за якими компанії приймають рішення про офшор.

Організації намагаються здійснювати бізнес таким чином, щоб зменшити витрати, пов'язані з виробництвом тієї самої кількості товарів в межах країни. Основною причиною розширення бізнесу та інвестування в нові регіони є можливість отримати вигоду від дешевших виробничих ресурсів. Ціни на робочу

силу, доступність сировини та природних ресурсів, технічний прогрес та інформаційні послуги - лише деякі з цих аспектів. Хоча низька заробітна плата, кваліфікована та освічена робоча сила є ключовими факторами офшорного аутсорсингу, також важливо враховувати покупну спроможність конкретного ринку.

Розвиток інфраструктури, податкова політика та політична стабільність приймаючої країни - це одні з ключових елементів, які беруться до уваги перед прийняттям остаточного рішення. Крім того, вирішальне значення має ступінь свободи торгівлі, якою користується приймаюча країна. Організації часто надають перевагу країнам з більш відкритою торговельною політикою. Наприклад, більшість компаній розширюють свою діяльність у Китаї, щоб отримати вигоду від зростаючого населення країни. У Бразилії, Мексиці та Індонезії спостерігається збільшення притоку прямих іноземних інвестицій (ПІІ) завдяки багатим природним ресурсам, значним ринкам та економіці, яка досить швидко зростає. Філіппіни визнані світовою столицею кол-центрів завдяки своїм неперевершеним навичкам підтримки клієнтів та знанню англійської мови.

Міжнародний офшорний аутсорсинг часто приваблює правова система країни. Більшість країн прийняли різноманітні закони виключно для залучення іноземних інвестицій. Одним з прикладів є спеціальні економічні зони, створені цими приймаючими країнами або країнами-постачальниками. Щоб отримати вигоду від зростання аутсорсингу, уряди цих країн вжили заходів для залучення іноземних інвесторів до своїх країн. Щоб привабити ПІІ, більшість країн також надають податкові пільги, збільшують приватизацію, знижують митні податки, зменшують комунальні платежі та спрощують адміністративні процеси.

Фактично корпоративна офшоризація бізнес-діяльності являє собою процес перенесення частини або всіх бізнес-операцій, активів чи доходів компанії до юрисдикцій з пільговим податковим режимом, які часто називають офшорами. Цей крок зазвичай робиться з метою досягнення певних фінансових або правових переваг.

Організація планує офшоринг з різних мотивів, з яких мінімізація витрат на конкретну ділову діяльність завжди є пріоритетною. Можна виділити 9 різних мотивів корпоративної офшоризації бізнес-діяльності (див. рис. 1.2).

Рис. 1.2 – Мотиви офшоризації бізнес діяльності

Джерело: побудовано автором за даними [41]

Основні мотиви корпоративної офшоризації включають:

1. Оптимізація податків:

- зниження податкових витрат. Одним із головних мотивів є мінімізація податкових зобов'язань. Офшорні юрисдикції часто пропонують значно нижчі податкові ставки на корпоративні доходи;

- уникнення подвійного оподаткування. Використання офшорних структур дозволяє уникати або зменшувати випадки подвійного оподаткування доходів.

2. Захист активів:

- правова безпека. Офшорні зони часто пропонують сильний захист активів від претензій кредиторів, судових позовів та інших ризиків;

- анонімність. Багато офшорних юрисдикцій забезпечують високий рівень конфіденційності щодо власників та бенефіціарів компаній.

3. Гнучкість у фінансових операціях:

- спрощення міжнародних операцій. Офшорні компанії можуть легше залучати іноземні інвестиції та здійснювати міжнародні фінансові операції;

- валютний контроль. Деякі юрисдикції пропонують сприятливі умови для валютного контролю та конвертації.

4. Регуляторні переваги:

- менші регуляторні вимоги. Офшорні юрисдикції часто мають менш суворі регуляторні вимоги, що спрощує ведення бізнесу та знижує витрати на комплаєнс;

- ліберальне корпоративне право. Офшорні юрисдикції зазвичай пропонують гнучкі умови щодо корпоративного управління, звітності та вимог до публічного розкриття інформації.

5. Структурування міжнародного бізнесу:

- централізація управління. Офшорні компанії можуть служити головними офісами або холдинговими структурами для міжнародних бізнес-операцій, полегшуючи централізоване управління та контроль;

- планування спадкоємності. Офшорні структури можуть використовуватися для планування передачі активів і спадкоємності бізнесу з мінімальними податковими наслідками.

6. Фінансова конфіденційність:

- захист приватності. Офшорні юрисдикції часто забезпечують високий рівень конфіденційності фінансових операцій і власників активів, що захищає від небажаного розголосу фінансової інформації;

- анонімні банківські рахунки. Деякі офшорні зони пропонують можливість відкриття банківських рахунків, що гарантують анонімність.

7. Інвестиційні можливості:

- доступ до глобальних ринків. Офшорні компанії можуть використовуватися для інвестування в різні країни, отримуючи доступ до ринків, які можуть бути обмежені для локальних компаній;

- хеджування ризиків. Використання офшорних структур може допомогти в хеджуванні валютних та інших фінансових ризиків.

Корпоративна офшоризація бізнес-діяльності є поширеною практикою для компаній, які прагнуть знизити податкові витрати, захистити активи, спростити міжнародні операції та скористатися іншими фінансовими і регуляторними перевагами. Проте важливо враховувати, що така діяльність може мати правові та етичні наслідки, тому вона повинна здійснюватися з дотриманням відповідних законів.

Якщо розглядати мотиви корпоративного офшорингу в ширшому контексті економічної глобалізації, то чинники стають більш об'єктивними і трансцендентними, відображаючи структурні зміни у світовій економіці, а не конкретні рішення окремих компаній. Звідси, мотиви корпоративного офшорингу наведені у таблиці 1.3.

Перш за все, офшоризація дозволяє компанії зосередитись на своїх основних функціях, якщо вона вирішить пропонувати додаткові послуги в офшорі. Зменшення витрат, особливо на робочу силу та операційні витрати, стає важливою перевагою офшорингу. Крім того, це дає змогу мати доступ до дешевої та кваліфікованої робочої сили в країнах, що розвиваються. Офшорна команда забезпечує повну підтримку та має значний досвід у своїй галузі. Крім того, компанія отримує покращений контроль та можливість оптимізувати процеси. Інші мотиви включають цілодобові операції, податкові та інші пільги, а також зменшення ризику шляхом розподілу ділових операцій у кілька країн.

Вартість є однією з ключових міркувань для підприємств, які намагаються забезпечити стабільне джерело прибутку, одночасно зберігаючи свою конкурентоспроможність або навіть виживання. У зв'язку з непередбачуваними та економічними коливаннями, більшість компаній стикаються зі складнощами у підтримці витрат на місцеву діяльність, тому вони вибирають офшорні стратегії.

Таблиця 1.3 Мотиви офшоризації бізнес-діяльності

№	Причини	Характеристика
Скорочення витрат		
1	Витрати на робочу силу	Компанії часто переносять виробничі або сервісні операції в країни з нижчою заробітною платою, щоб зменшити виробничі витрати.
2	Операційні витрати	Інші операційні витрати, такі як оренда, комунальні послуги та податки, можуть бути нижчими в офшорах
Доступ до нових ринків:		
3	Розширення ринку	Офшоринг може забезпечити доступ до нових ринків. Компанії можуть розпочати діяльність у країнах, де зростає попит на їхні товари чи послуги
4	Стратегічне позиціонування	Фізична присутність на ринку може запропонувати стратегічні переваги: краще розуміння вподобань та поведінки споживачів
Талант і навички		
5	Кваліфікована робоча сила	Офшоринг може забезпечити доступ до більшої кількості кваліфікованих працівників, особливо в певних галузях
6	Спеціалізовані навички	Деякі країни відомі своїм досвідом у певних галузях або технологіях. Компанії можуть виходити в офшори, щоб скористатися цим
Регуляторні та податкові міркування		
7	Податкові пільги	Офшоризація може запропонувати податкові переваги, такі як нижчі корпоративні податки або податкові пільги, що пропонуються певними країнами для залучення іноземних інвестицій
8	Регуляторне середовище	Компанії можуть обрати офшоризацію, щоб отримати вигоду від більш сприятливого регуляторного середовища, наприклад, пом'якшеного трудового або екологічного законодавства
Диверсифікація ризиків		
9	Стійкість ланцюжка поставок	Офшоризація ланцюгів постачання може допомогти компаніям диверсифікувати ризики. Ведення діяльності в різних країнах може пом'якшити вплив стихійного лиха або політичної нестабільності;
10	Валютні коливання	Офшоринг як хеджування від коливань валютних курсів. Маючи витрати і доходи в різних валютах, можна зменшити їх вплив
Глобалізація та конкурентоспроможність		
11	Конкурентні позиції	В умовах глобалізації економіки компаніям часто доводиться вдаватися до офшорингу, щоб залишатися конкурентоспроможними, тому що конкуренти можуть здійснювати офшоринг
12	Масштаб та ефективність	Офшоринг може дозволити компаніям досягти економії від масштабу шляхом консолідації операцій у місцях з нижчими витратами
Інновації та співпраця		
13	Інноваційні центри	Офшоринг в регіони з потужними інноваційними екосистемами може сприяти співпраці з університетами, дослідницькими центрами та іншими компаніями, що призведе до появи нових ідей та технологій
14	Операції 24/7	Офшоринг може забезпечити цілодобову роботу, маючи службу підтримки клієнтів у різних часових поясах
Екологічна та соціальна відповідальність		
15	Вплив на середовище	Деякі компанії переносять виробництво в країни з більш суворими екологічними нормами, щоб покращити свій профіль сталого розвитку
16	КСВ	Офшоринг може відповідати цілям КСВ, таким як підтримка економік, що розвиваються, або інвестування в місцеві громади

Джерело: побудовано автором за даними [33, 36].

Наприклад, найм місцевого представника служби обслуговування споживачів в Україні коштує в середньому 10 000 доларів США, враховуючи податки, на рік, у той час як витрати на зарплату в офшорних регіонах становлять половину цієї суми.

Шляхом зменшення операційних витрат підприємства можуть спрямовувати свої ресурси таким чином, щоб місцева робоча сила більш зосереджено працювала над своїми основними компетенціями, підвищувала продуктивність праці, створювала більше робочих місць та визначала пріоритетні завдання щодо отримання прибутку.

Існуючі законодавчі обмеження: компанії стикаються з труднощами, пов'язаними з обмеженнями місцевого законодавства, які ускладнюють досягнення стратегічних цілей у довгостроковій перспективі. Постійне оновлення правових актів є необхідним для стабільності підприємства, проте це призводить до додаткових витрат на операційні процеси, зокрема на відповідність вимогам законодавства, що може негативно вплинути на його конкурентоспроможність.

Конкурентні позиції: у сучасному світі підприємства конкурують на глобальному ринку, де успішність залежить від інновацій та якісного обслуговування клієнтів. Для збереження конкурентоспроможності компанії мають оптимізувати свої операційні процеси та впроваджувати інноваційні рішення для підвищення ефективності та якості своїх послуг.

Якість: офшорні послуги можуть приносити значні вигоди компаніям, проте якість цих послуг може варіюватися залежно від країни, де вони надаються. З метою досягнення стратегічних цілей компанії повинні обирати оптимальні рішення щодо місця розташування своїх офшорних операцій, враховуючи рівень таланту та навичок, доступних у різних регіонах.

Брак навичок: дефіцит кваліфікованого персоналу є однією з ключових проблем для багатьох галузей бізнесу, що вимагає пошуку рішень для подолання цього недоліку. Офшорні операції можуть стати вигідним варіантом для компаній, які шукають доступ до талановитої робочої сили у різних частинах світу.

Конфіденційність: нерівномірність захисту особистих даних у різних країнах свідчить про необхідність уважного вибору місця розташування бізнесу. Офшорні ринки з більш жорсткими стандартами захисту даних можуть забезпечити більшу конфіденційність і безпеку для підприємств.

Мотиви корпоративної офшоризації бізнес-діяльності можуть бути різноманітними і варіюються в залежності від конкретних обставин та стратегічних цілей компанії. Хоча у сучасному світі критика стосовно офшорних операцій часто є поширеною, важливо розуміти, що підприємства постійно працюють з унікальними викликами та обмеженнями, які можуть бути неповністю зрозумілими для багатьох осіб, не залучених до бізнесу.

1.3. Глобальні імперативи розвитку процесів офшоризації бізнесу

Глобалізація є складним та багатовимірним явищем, яке проникає у різні сфери життя та визначається різними аспектами. Цей процес почав активно розвиватися наприкінці 19 століття, але особливою актуальністю набув у кінці 20 століття. Глобалізація відкриває перед учасниками як можливості, так і загрози. Однією з центральних тенденцій, яка виявляється протягом останніх десятиліть, є зростаюча соціально-економічна диференціація, що призводить до поділу світу на дві основні категорії: країни з високим рівнем багатства та країни, які стикаються з проблемою бідності. Такий розкол суспільства відображається на соціальній структурі, збільшуючи різницю між різними сегментами ринку та тими, хто залишається за його межами.

Важливим явищем у світовій економіці останніх років є тенденція до глобалізації ринків та з нею пов'язана необхідність глобалізації управління. На рівні компаній глобалізація передбачає специфічну концепцію управління, орієнтовану на світові ринки, глобальну конкуренцію і базовану на глобальних факторах виробництва. Невід'ємним елементом глобалізації є процеси офшоризації бізнесу, що полягає у залученні зовнішніх організацій для виконання певних ділових функцій у країні, відмінній від тієї, де фактично розробляються

або виробляються продукція чи послуги. Цей процес демонструє тенденцію до глобального розподілу бізнес-процесів та економічних ресурсів у пошуках ефективності та конкурентоспроможності.

Офшоризація бізнесу встановлює нові тенденції в міжнародному бізнес-управлінні, ґрунтуючись на делегуванні певних функцій бізнесу суб'єктам господарювання, чия офісна база знаходиться за кордоном. Цей процес став невід'ємною складовою бізнесу XXI століття, і кожна країна, спрямована на економічний розвиток і конкурентоспроможність, не може уникнути його впливу.

Сучасні процеси офшоризації бізнесу визначаються більшою кількістю компаній, які визнають переваги такої форми економічної та фінансової діяльності для економічних операцій. Замість акценту на скороченні витрат, тепер більший акцент робиться на перевагах, таких як гнучкість і швидкість в прийнятті бізнес-рішень, доступ до новітніх технологій та навичок, постійне підвищення продуктивності праці та розвиток персоналу.

Глобальні сили, що рухають офшоризацію: Орієнтуючись в умовах економічної глобалізації практика офшорингу стала стратегічним імперативом для компаній, які прагнуть оптимізувати витрати, отримати доступ до нових ринків і підвищити конкурентоспроможність. Рішення про офшоризацію бізнес-діяльності формується під впливом безлічі глобальних факторів, що відображають тонкощі економічної глобалізації та мінливий характер міжнародної торгівлі, наприклад на перший план постає тенденції економічній диспропорції та конкурентоспроможності витрат. В основі рішень про офшоризацію лежать різкі відмінності у вартості робочої сили та структурі оподаткування між країнами. Компанії тяжіють до юрисдикцій, де вартість робочої сили значно нижча, що дозволяє суттєво скоротити виробничі та операційні витрати. Крім того, відмінності в податковій політиці та стимулах впливають на стратегії офшорингу, коли компанії стратегічно позиціонують операції в країнах зі сприятливим податковим середовищем, щоб максимізувати фінансові вигоди.

Наступною є - доступ до ринків та країни з економікою, що розвивається, адже привабливість виходу на нові ринки, без великої кількості конкурентів і що швидко розвиваються, спонукає компанії до офшоризації своїх операцій. Вони відкривають широкі можливості для зростання, пропонуючи доступ до зростаючої споживчої бази, яка прагне товарів і послуг. У конкурентному глобальному середовищі офшоринг слугує стратегічним шляхом для проникнення на ці ринки, завоювання частки ринку та диверсифікації потоків доходів.

Ефективні ланцюги поставок мають важливе значення для того, щоб компанії залишалися гнучкими та реагували на вимоги ринку. Офшоринг дозволяє організаціям оптимізувати свої ланцюги поставок, розміщуючи виробничі потужності ближче до сировини або ключових ринків, скорочуючи транспортні витрати та час виконання замовлень. Розвиток комунікаційних технологій ще більше сприяє офшорингу, дозволяючи безперешкодно координувати та управляти глобальними операціями. Автоматизація та робототехніка у виробництві також відіграють ключову роль, впливаючи на рішення про офшоризацію, оскільки компанії шукають доступ до передових технологій, доступних у певних офшорних зонах.

Ландшафт офшорингу значною мірою формується під впливом торговельних угод і політики, які регулюють міжнародну торгівлю. Угоди про вільну торгівлю між країнами створюють для бізнесу можливості для зниження тарифів і торговельних бар'єрів, стимулюючи офшоризацію до країн зі сприятливими торговельними відносинами. Лібералізація торговельної політики сприяє офшорингу, полегшуючи рух товарів, послуг і капіталу через кордони, сприяючи створенню клімату, сприятливого для глобальної експансії бізнесу.

Політична стабільність країни та її регуляторне середовище є вирішальними факторами. Компанії віддають перевагу локаціям зі стабільним політичним кліматом, щоб зменшити ризики, пов'язані з геополітичною нестабільністю. Крім того, відмінності в регуляторному середовищі, особливо в трудовому та екологічному законодавстві, можуть впливати на стратегію

офшорингу. Компанії можуть вирішити працювати в країнах з більш м'яким регулюванням, щоб зменшити витрати на дотримання законодавства та регуляторний тягар.

Обмінні курси валют відіграють ключову роль, впливаючи на собівартість продукції та прибутковість. Компанії часто переміщуються в країни зі стабільною валютою, щоб мінімізувати валютні ризики та оптимізувати фінансові результати. Крім того, доступ до кваліфікованої робочої сили є рушійною силою офшорингу, особливо в галузях, що потребують спеціалізованого досвіду. Офшоринг дозволяє компаніям використовувати різноманітні пули талантів по всьому світу, забезпечуючи доступ до навичок, необхідних для інновацій та зростання.

В епоху підвищеної екологічної свідомості на рішення про офшоринг дедалі більше впливають міркування сталого розвитку. Компанії можуть вирішити перенести виробництво в країни з більш суворими екологічними нормами або відновлюваними джерелами енергії, щоб відповідати цілям сталого розвитку та зменшити свій вуглецевий слід. Екологічні норми та ініціативи в офшорах ретельно зважуються, оскільки компанії прагнуть збалансувати економічні цілі з екологічним управлінням.

Далі більш детально та розмежовано розглянемо позитивні та негативні сторони використання процесів офшоризації бізнесу на різних рівнях (рис. 1.3). Офшоризація бізнесу має важливе значення для компаній і країн як на стороні попиту, так і пропозиції на ринку. Вона дозволяє транснаціональним компаніям створювати більше цінності за менші кошти, що сприяє загальному підвищенню продуктивності у світовій економіці.

Але всупереч перевагам, відмивання незаконно отриманих коштів призводить до зростання злочинності у всіх її проявах, таких як торгівля наркотиками, торгівля людьми, фінансування тероризму та інших злочинів. Офшорні центри та зони впливають на сектор тіньової економіки через своє слабе законодавче регулювання фінансових операцій, що може призвести до неконтрольованих потоків незаконних коштів та дестабілізувати глобальну фінансову систему. Податкова конкуренція, отримання прибутку від берегових

країн і накопичення капіталу в офшорах можуть створити нестабільність у світовій економіці.

Рівень (суб'єкти)	Позитивні сторони	Негативні сторони
<p>→</p> <p>Мікрорівень (компанія)</p>	Підвищення конкурентоспроможності компаній на національному та глобальному рівнях за рахунок використання більш гнучких стратегій розвитку	Надання невинуватених переваг конкурентних переваг окремим компаніям
<p>→</p> <p>Мезорівень (галузь, регіон, ринок)</p>	Сприяння розвитку фінансових ринків; створення умов для диверсифікації інвестицій	Сприяння відтоку капіталу та руйнуванню галузей і регіонів
<p>→</p> <p>Макрорівень (країна)</p>	Зниження ризику експропріації та створення умов для захисту прав власності, що, своєю чергою, може ініціювати підвищення економічного зростання, перш за все, у країнах-донорах; сприяння процвітанню тих держав, де офшори розташовані	Недобросовісна податкова конкуренція, забирає доходи в офшорних країнах; підтримка тіньової економіки; скорочення зайнятості в країнах-донорах
<p>→</p> <p>Глобальний рівень (світова економіка)</p>	Активізація транскордонних фінансових потоків і прискорення обороту фінансових активів у міжнародному масштабі; спонукання до зниження загального податкового тягаря і на цій Основі стимулювання економічної активності в глобальній економіці	Створення елементу нестабільності у світовій економіці та фінансах унаслідок можливого накопичення в офшорних зонах великих обсягів капіталів, передусім спекулятивних

Рис. 1.3 Позитивні й негативні наслідки впливу процесів офшоризації бізнесу

Джерело: побудовано автором за даними [11]

Також активізується вилучення капіталу, загострюється тіньова економіка та зменшується розвиток соціальної та промислової інфраструктури. Невиправдані привілеї та преференції для окремих компаній можуть призвести до несправедливих конкурентних умов для середнього бізнесу.

Отже, офшорний офшоризація бізнесу є тим підґрунтям, що дозволяє компаніям зменшувати витрати на працевлаштування, мати доступ до зарубіжних ресурсів, покращувати якість поточних операцій та збільшувати ефективність бізнесу. Для розвинених країн вона відкриває багато можливостей, зокрема, покращення конкурентоспроможності, зниження операційних витрат та перехід

до більш доходних видів діяльності, що сприяє зростанню економіки та створенню нових робочих місць.

Продовжуючи, слід відзначити, що фінансова глобалізація стає невід’ємним етапом у розвитку сучасного суспільства. Вона стала каталізатором багатьох процесів, у тому числі створення фінансових та юридичних асиметрій для приваблення фінансових ресурсів на міжнародному ринку капіталів. Збільшення прибутковості операцій з фінансовими активами та відкритість кордонів для капіталу сприяли активному залученню інституційних одиниць до фінансової комунікації. Основною метою їхньої діяльності стало скорочення ролі податків у структурі доходів, отриманих від операцій з фінансовими активами.

Можливості та способи оптимізації ролі офшорних центрів підсумовано в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Інструменти оптимізації ролі офшорних центрів через визначення їх переваг

Інструмент	Застосування та переваги
Маніпулювання контрактною ціною товару	офшорний центр не зобов'язаний зазначати країни, де функціонує, фінансові, бухгалтерські та інші звіти
	спрощується процедура вивезення товарів з країни
	статус іноземної значно підвищує престиж компанії
	весь прибуток, зароблений офшорним центром, зберігається в повному обсязі і не підлягає подальшому оподаткуванню
Збереження конфіденційності комерційної інформації	можливість призначення в компанії так званих номінальних директорів і акціонерів, що додатково забезпечує конфіденційність інформації про кінцевих власників
Відміна нульових ставок оподаткування	Це зобов'язуватиме всі офшорні центри перераховувати мінімальні податки за отримані доходи від діяльності, що зменшить жорсткість контролю за відмивання коштів через офшори
Сплата податків як країнам функціонування, так і країні, в якій засновано центр	Розподіл податкових відрахувань
Введення спрощеної форми звітності	Звітування офшорних центрів дозволить країнам та їх уряду зрівняти рівень сплачених податків за мінімальними ставками та отриманих доходів

Джерело: узагальнено і побудовано автором

Останні десятиліття призвели до формування сучасної ієрархії офшорних центрів. Це відбулося під впливом економічних та політичних чинників, включаючи зміни у внутрішній політиці розвинутих країн. Офшорний бізнес постійно змінюється та адаптується до нових умов та вимог, що виникають у зв'язку зі змінами у законодавчій базі [1].

Варто зазначити, що використовувати офшорний центр тільки для мінімізації податкових відрахувань вкрай ризиковано. В такому випадку незабаром підприємців чекають тяжкі фіскальні наслідки. Застосування офшору має мати в першу чергу економічне обґрунтування.

У сфері боротьби з офшорними практиками найбільш активні дії були спостережені серед країн Європейського союзу (ЄС), особливо Великобританії та Франції. На рівні ЄС антиофшорне регулювання базується на прийнятому в 2004 році «Повідомленні щодо протидії та боротьби з фінансовими та корпоративними зловживаннями», яке передбачає посилення обміну інформацією між країнами щодо оподаткування підприємств та спільну стратегію відносно офшорних практик серед країн-членів ЄС.

В умовах глобалізації роль фінансової діяльності в офшорних зонах зростає у напрямку розвитку «податкових гаваней», в яких відсутні корпоративні податки; оподатковується лише прибуток, отриманий від комерційної діяльності, що здійснюється в межах юрисдикції, а не за її межами; або в яких існують спеціальні податкові пільги для окремих видів компаній або видів комерційної діяльності.

Крім того, слід звернути увагу на аналіз впливу відмивання грошей на офшорні фінансові центри, оскільки за останнє десятиліття багато офшорних фінансових центрів або зон були створені як спроба країн (або територій) розвивати свою національну економіку через міжнародні фінансові послуги.

Отже, цілі створення офшорних компаній можуть бути дуже різноманітними. У деяких випадках офшор використовується як інструмент для оптимізації оподаткування материнської компанії; іноді це призводить до ухилення від сплати податків і, відповідно, незаконного виведення негативного

капіталу з країни-донора. Офшор може захищати капітал від змін у валютному та податковому законодавстві, а також від політичної та економічної нестабільності країни, де знаходиться. Крім того, офшорні компанії можуть бути ефективним засобом легалізації незаконно отриманих коштів за допомогою складних міжнародних операцій. У більшості випадків офшор слугує засобом збереження та примноження грошових активів поза межами країни. Поміж тим, офшорні компанії можуть виступати як посередники в міжнародному бізнесі або функціонувати як допоміжні підрозділи для основної компанії-резидента, зберігаючи прибуток на своїх рахунках під час обороту коштів через них.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА КОРПОРАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ ОФШОРИЗАЦІ БІЗНЕС—ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Внутрішньокорпоративний офшоринг та його характеристика

Офшорний сегмент світової економіки відіграє важливу, але складну роль у міжнародних фінансових операціях та комерційній діяльності. Міжнародна фінансова статистика свідчить, що на офшорні транзакції припадає приблизно 21% усіх банківських операцій у світі та до 7% глобальної комерційної діяльності. Незважаючи на те, що в офшорних зонах проживає лише 0,4% населення планети, на них припадає значна частина офшорної економічної діяльності, яка генерує приблизно 0,7% світового ВВП. Примітно, що обрана група офшорних фінансових установ щорічно обробляє до 75% світових фінансових потоків [31], накопичуючи активи, які можна порівняти з такими великими фінансовими центрами, як Лондон, Нью-Йорк і Токіо. Така концентрація підкреслює ключову роль офшорних центрів у сприянні глобальним фінансовим операціям і потокам капіталу.

Аналіз офшорних бізнес-послуг у 2023 році свідчить про значні відмінності у привабливості провідних країн за різними параметрами, включаючи фінансову привабливість, людські навички, наявність людського капіталу, бізнес-середовище та цифровий резонанс. Індія стає найпривабливішою країною для розміщення офшорних бізнес-послуг (див. табл. 2.1.), отримавши високі бали за показниками фінансової привабливості та людських навичок. Однак її показники в галузі цифрового резонансу відстають, що свідчить про наявність можливостей для вдосконалення технологічної інфраструктури та цифрових можливостей. На противагу цьому, Сполучені Штати демонструють сильні позиції в цифровому резонансі, але відстають від Індії в інших сферах.

Домінування офшорних фінансових центрів і конкурентна динаміка між провідними країнами підкреслюють важливість розуміння складнощів офшорної бізнес-сфери і вміння орієнтуватися в ній. Оскільки глобалізація і технологічний

прогрес продовжують змінювати світову економіку, офшорні центри, ймовірно, зіткнуться з новими регуляторними викликами, геополітичною напруженістю і технологічними потрясіннями. Крім того, зростаюча увага до питань сталого розвитку, етичного ведення бізнесу та прозорості може вплинути на привабливість офшорних юрисдикцій і сформувані майбутні тенденції у сфері офшорних бізнес-послуг.

В таблиці 2.1 розглянуто провідні країни світу в галузі офшорних бізнес-послуг в 2023 р. за різними напрямками, а саме: фінансова привабливість, навички людей та доступність людського капіталу, бізнес-середовище та цифровий резонанс.

Згідно з наведеними даними, завдяки своїй фінансовій привабливості та наявності навичок у персоналу, Індія була визнана найбільш привабливим місцем для офшорних ділових послуг з оцінкою 2,83 та 2,18 відповідно. Область, у якій Індія була не настільки привабливою – цифровий резонанс, оцінка якого становила 0,91. Для порівняння, США набрали 1,15 балів за цифровий резонанс.

За даними ОЕСР, світова офшорна банківська система наразі приховує близько 21 трильйона доларів. Офшорні юрисдикції являють собою унікальну категорію вільних економічних зон, які відрізняються від традиційних вільних економічних зон тим, що зареєстрованим у них компаніям заборонено займатися будь-якою виробничою діяльністю.

Отже, офшорний бізнес займає значну нішу у світовій економіці, сприяючи фінансовим операціям, потокам капіталу та комерційній діяльності через кордони. Концентрація офшорних фінансових установ і конкурентна динаміка між провідними країнами підкреслюють важливість надійної нормативно-правової бази, технологічних інновацій та стратегічного позиціонування в офшорному бізнес-ландшафті. Розуміючи поширеність, економічний вплив і конкурентну динаміку офшорного бізнесу, зацікавлені сторони можуть орієнтуватися в цьому складному середовищі та адаптуватися до нових тенденцій у світовій економіці, що розвивається.

Країни-лідери у сфері офшорних бізнес-послуг у світі у 2023 році

Країна	Фінансова привабливість	Навички людей	Бізнес-середовище	Цифровий резонанс
Індія	2,83	2,18	1,17	0,91
Китай	1,99	2,3	1,47	1,04
Малайзія	2,49	1,26	1,64	0,83
Індонезія	2,78	1,26	1,34	0,83
Бразилія	2,37	1,69	1,32	0,67
В'єтнам	2,77	1,2	1,4	0,68
США	0,4	2,39	2,03	1,15
Великобританія	0,85	1,93	2,08	1,11
Філіппіни	2,82	1,32	1,15	0,67
Таїланд	2,46	1,24	1,52	0,69
Мексика	2,33	1,39	1,43	0,67
Естонія	2,04	0,83	1,95	0,91
Колумбія	2,42	1,18	1,42	0,64
Польща	2,15	1,18	1,58	0,72
Єгипет	2,75	1,05	1,15	0,67
Німеччина	0,79	1,85	1,91	1,04
Португалія	1,83	1,23	1,79	0,74
Болгарія	2,52	0,77	1,64	0,66
Грузія	2,77	0,66	1,56	0,58
Латвія	2,34	0,8	1,72	0,69

Джерело: розроблено автором на основі [39]

Останніми роками в науковій літературі дедалі більше уваги приділяється стратегічному значенню внутрішньо-корпоративного офшорингу як кращого способу розвитку бізнесу. У той час як рішення щодо офшорингу рутинних завдань, таких як бухгалтерський облік, управління персоналом і маркетинг, можуть бути відносно простими і ґрунтуватися на минулому досвіді розвитку систем, складнощі виникають при вирішенні більш складних стратегій, які необхідно узгодити з основними бізнес-цілями.

Концепція внутрішньо-корпоративного офшорингу передбачає форму прямих іноземних інвестицій (ПІІ), коли материнська компанія засновує дочірню компанію в іншій країні, розпочинаючи діяльність з нуля. Таке розширення охоплює не лише будівництво нових виробничих потужностей, а й створення розподільчих центрів, офісів та житлових приміщень.

Проблеми часто виникають через вибагливість клієнтів і відсутність попереднього досвіду в управлінні офшорними операціями. Як наслідок, бізнес може зіткнутися з труднощами у визначенні оптимальної стратегії для ефективного досягнення своїх цілей. Це підкреслює важливість ретельного аналізу, стратегічного планування та адаптивності під час реалізації внутрішньокорпоративних ініціатив з офшоризації бізнесу.

Офшоринг, як стратегія розширення міжнародного бізнесу, зазвичай проявляється у двох основних формах:

1. Внутрішньокорпоративний офшоринг: передбачає часткове або повне перенесення виробництва в іншу країну під контроль і власність тієї ж материнської компанії. Цей процес часто включає створення нових філій, відомих як інвестиції "з нуля", або використання існуючих філій у приймаючій країні для надання послуг. Внутрішнь-окорпоративний офшоринг дозволяє компаніям використовувати свої внутрішні ресурси та можливості для розширення глобальної присутності, зберігаючи при цьому контроль над операціями та стандартами якості.

2. Зовнішній офшорний аутсорсинг: передбачає делегування виробництва, частково або повністю, зовнішній, неафілійованій компанії, розташованій в іншій країні. Ця форма офшорингу передбачає укладання контрактів зі сторонніми постачальниками або постачальниками послуг для виконання конкретних завдань або виробництва товарів від імені компанії. Офшорний аутсорсинг пропонує бізнесу гнучкість та економічну ефективність завдяки використанню досвіду та ресурсів зовнішніх партнерів, але при цьому він також втрачає певний контроль над виробничим процесом.

У деяких випадках стратегії офшорингу можуть передбачати поєднання як внутрішньо-корпоративного офшорингу, так і офшорного аутсорсингу, коли компанії використовують поєднання внутрішніх операцій та зовнішніх партнерств для досягнення своїх бізнес-цілей. Такий гібридний підхід дозволяє компаніям скористатися перевагами обох моделей, пом'якшуючи потенційні недоліки.

Офшорні юрисдикції, зокрема островні податкові гавані, є основними центрами для реєстрації компаній у сфері офшорного банкінгу [23]. Незважаючи на їхню обмежену чисельність населення, вони відзначаються значним обсягом зареєстрованих компаній: у великих економіках, таких як Франція та Німеччина, середній показник кількості підприємств на душу населення становить 69 та 22 відповідно. Примітно, що в офшорних юрисдикціях, які є домінантами у цьому напрямку, таких як островні податкові гавані, середні показники перевищують ці цифри досягають 235 компаній на душу населення, що може вказувати на широке використання їх для створення фіктивних структур. Таблиця 2.2 та карта на рисунку 2.1 надають інформацію про кількість юридичних осіб на душу населення у 229 офшорних юрисдикціях по всьому світу.

Таблиця 2.2

Зведена таблиця кількості офшорних юрисдикцій за континентами

Континент	Кількість юрисдикцій	Середнє	Зважене середнє	Медіана
Африка	26	100	13	17
Азія	40	40	14	14
Європа	50	152	58	90
Північна Америка	81	476	128	180
Океанія	9	248	100	40
Південна Америка	10	45	33	31
Всього	229	235	30	79

Джерело: узагальнено і побудовано автором [27, 26, 22]

Індикатор розраховується як кількість товариств з обмеженою відповідальністю в юрисдикції, поділена на кількість її працездатного населення, помножена на 1 000. Середньозважений показник зважує показник кількості юридичних осіб на душу населення на кількість населення працездатного віку в кожній юрисдикції.

Медіани та середні значення, зважені за чисельністю населення, показують, що більшість людей проживають у країнах з набагато нижчою щільністю компаній. Щоб отримати уявлення про нормальний показник кількості компаній на душу населення: середня юрисдикція має 79 компаній на 1000

жителів працездатного віку, тоді як середньозважений показник за чисельністю населення становить 30 на 1000 - одна восьма незваженого середнього показника. У таких великих економіках, як Франція та Німеччина, показник кількості підприємств на душу населення становить 69 та 22 відповідно.

Розбіжність між простим і середньозваженим показниками вказує на те, як менші юрисдикції підвищують загальний середній рівень реєстрації. Також видно значні відмінності між континентами: Європа, Північна Америка та Океанія мають вищу щільність юридичних осіб, ніж Африка, Азія та Південна Америка (рисунок 2.1.).

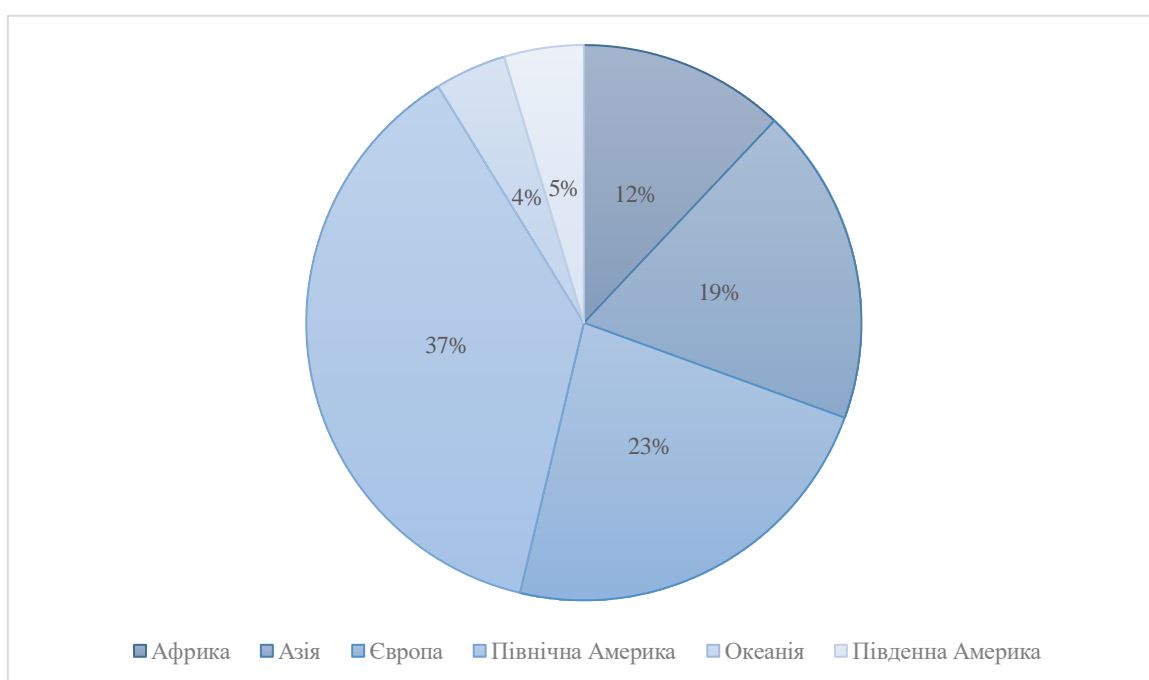

Рисунок 2.1 – Частка офшорних юрисдикцій по континентам

Джерело: узагальнено і побудовано автором

Примітно, що, незважаючи на незначну чисельність населення, малі острівні податкові гавані стають осередками непропорційно високої поширеності компаній. Хоча ці спостереження не є остаточними, вони свідчать про наявність значної кількості фіктивних компаній у цих юрисдикціях.

Британські Віргінські Острови (БВО) виділяються на світовому рівні своєю непропорційною часткою зареєстрованих компаній порівняно з чисельністю населення, незважаючи на те, що на них проживає лише 0,0005% населення світу. Це збігається з попереднім дослідженням, що підкреслює значну

роль БВО в офшорній фінансовій діяльності та прямих іноземних інвестиціях. Інші податкові гавані, такі як Кайманові острови, Делавер, Острови Кука та Ангілья, також демонструють надзвичайно високу щільність реєстрації компаній.

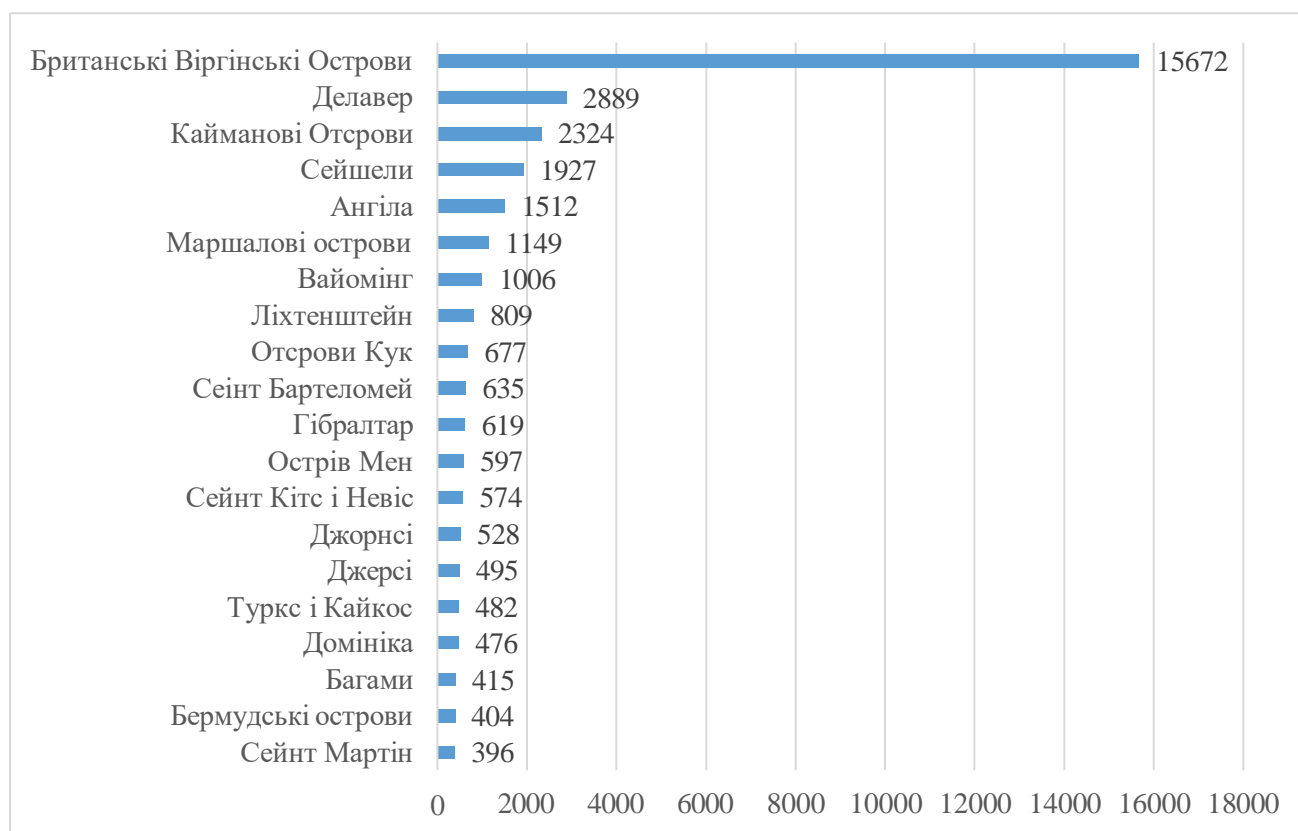

Рисунок 2.2 - Кількість підприємств на 1 000 осіб дорослого населення

Джерело: узагальнено і побудовано автором [24]

Прийняття ключових законодавчих актів, таких як Закон про міжнародні бізнес-компанії БВО в 1984 році, відіграло вирішальну роль у закріпленні статусу островів як головних напрямків для офшорної банківської діяльності. Незважаючи на відносно невелику чисельність населення, ці юрисдикції мають значний вплив на світовій арені офшорних банківських послуг, слугуючи переважними центрами для фізичних та юридичних осіб, які прагнуть оптимізувати податкову ефективність та стратегії захисту активів [29].

Їх привабливість полягає у сприятливому податковому режимі, який звільняє від оподаткування більшість видів корпоративного доходу та дозволяє безподаткові потоки відсотків, роялті та дивідендів. Однак значне поширення підставних компаній можна пояснити тим, що БВО є першопрохідцем у створенні

міжнародних бізнес-компаній та обслуговуванням відповідними банківськими інститутами [30]. Вони мають мінімальні або нульові податкові зобов'язання, вимоги до звітності та правила розкриття інформації, що робить їх простими у створенні навіть з мінімальною кількістю персоналу.

Поширення практики офшорингу в усьому світі призвело до появи нового типу транснаціональних корпорацій (ТНК), які спеціалізуються на наданні послуг іншим компаніям як виробники-підрядники. Ці ТНК працюють без кордонів, використовуючи свій досвід та інфраструктуру для надання економічно ефективних рішень клієнтам, які прагнуть вивести в офшори свої виробничі процеси або процеси надання послуг.

Коли компанії вирішують розширити свої міжнародні інтереси через фізичні інвестиції та поглинання в іншій країні, це називається внутрішньо-корпоративним офшорингом бізнесу. Це передбачає купівлю, оренду або придбання активів у приймаючій країні, таких як заводи, офісні приміщення або інші об'єкти. Ці інвестиції можуть мати форму як "зелених" інвестицій, що передбачають створення нових об'єктів, так і "коричневих" інвестицій, що передбачають придбання існуючих активів. Хоча обидва передбачають створення виробничих потужностей за кордоном, вони суттєво відрізняються за своїм підходом та реалізацією. У будь-якому випадку, внутрішньо-корпоративний офшоринг дозволяє компаніям встановити фізичну присутність на іноземних ринках, використовуючи нові можливості для зростання та розширення ринку.

"Зелені" інвестиції, також відомі як інвестиції "greenfield" (з нуля), передбачають, що материнська компанія ініціює нове підприємство шляхом створення філії або дочірньої компанії в іншій країні [35]. Сам термін "greenfield" походить від концепції будівництва на полях, які раніше були зеленими, що символізує створення чогось нового. Він також означає свіжий старт, вказуючи на створення нових підприємств транснаціональними корпораціями, особливо в тих регіонах, де немає існуючих потужностей. Інвестиції з нуля пропонують компаніям можливість встановити свою присутність на нових ринках і адаптувати операції відповідно до своїх стратегічних цілей і динаміки ринку. Звідси, замість

того, щоб купувати існуючий об'єкт, компанія здійснює нові будівельні проекти, щоб побудувати об'єкти з нуля. Ці проекти можуть включати будівництво виробничих потужностей, офісів, приміщень для персоналу та управління, а також розподільчих центрів. Інвестиції "з нуля" подібні до початку з чистого аркуша, що дозволяє компаніям адаптувати свою діяльність до конкретних потреб і цілей на новому ринку.

І навпаки, "коричневі" інвестиції, або інвестиції "brownfield", відбуваються тоді, коли компанія купує або орендує існуючий об'єкт в іншій країні для запуску нової виробничої операції [35]. В екологічному контексті термін «коричневі» інвестиції може означати той факт, що земля, на якій знаходиться об'єкт, може бути забруднена внаслідок діяльності попереднього власника [19]. На відміну від інвестицій "greenfield", інвестиції в "brownfield" передбачають придбання вже існуючої інфраструктури, а не створення її з нуля. Такий підхід можна вважати економічно ефективним і таким, що заощаджує час, оскільки немає необхідності проходити процес будівництва.

Однією з помітних відмінностей між цими двома типами інвестицій є процес отримання дозволів. Компаніям, які починають інвестувати з нуля, як правило, необхідно пройти через процес отримання дозволів, погоджень та дотримання нормативних вимог до нових будівельних проектів. На противагу цьому, «коричневі» інвестиції можуть дозволити компаніям обійти цей етап, оскільки вони передбачають використання вже існуючих потужностей.

Таким чином, хоча інвестиції в нові та існуючі підприємства передбачають розширення діяльності на іноземних ринках, вони являють собою різні підходи до внутрішньо-корпоративного офшорингу, кожен з яких має свої переваги та недоліки.

Зелені інвестиції замість купівлі чи оренди існуючого мають низку переваг, які в першу чергу пов'язані з гнучкістю дизайну, операційною ефективністю та можливостями для брендингу. Це дозволяє компанії адаптувати дизайн і планування до конкретних потреб проекту, підвищуючи операційну ефективність і продуктивність. Крім того, витрати на обслуговування нових

об'єктів, як правило, нижчі порівняно з уживаним обладнанням, що зменшує довгострокові операційні витрати. Нові приміщення також надають компанії можливість продемонструвати свої сучасні потужності, приваблюючи як клієнтів, так і талановитих співробітників.

Однак будівництво за зеленими інвестиціями тягне за собою певні недоліки, серед яких вищі початкові витрати, підвищений ризик і потенційні проблеми, пов'язані з місцевим законодавством і наявністю робочої сили. Компаніям може знадобитися інвестувати більше ресурсів у техніко-економічне обґрунтування та долати різні перешкоди протягом усього процесу будівництва, що призводить до затримок і додаткових витрат.

І навпаки, інвестиції у вже існуючі будівлі, які відповідають бізнес-моделі та виробничим процесам компанії, пропонують такі переваги, як зниження стартових витрат та економія часу. Коричневі інвестиції використовують наявну інфраструктуру, що потенційно прискорює налагодження роботи на новому ринку. Крім того, якщо об'єкт раніше підтримував подібні виробничі процеси, це може забезпечити значну перевагу, сприяючи більш плавному переходу та мінімізуючи збої в роботі.

Незважаючи на переваги, коричневі інвестиції пов'язані з певними ризиками, включаючи можливість недостатнього капітального обладнання та технологічних обмежень, які можуть не повністю відповідати цілям компанії. Орендовані об'єкти також можуть накладати обмеження на модифікації та вдосконалення, що обмежує гнучкість компанії в адаптації об'єкта до своїх потреб.

Загалом, стратегії внутрішньо-корпоративного офшорингу як на нових, так і на старих об'єктах мають свої переваги та недоліки. У таблиці 2.3 узагальнено ключові переваги цих підходів, виокремлюючи їхні потенційні вигоди для компаній, які прагнуть розширити свою міжнародну присутність та оптимізувати свою діяльність за допомогою офшорних інвестицій.

Яскравим прикладом інвестицій з нуля є гігафабрика Tesla в Шанхаї в Китаї. Побудувавши новий завод, Tesla отримала повний контроль над своїми

операціями та виробничими процесами в регіоні, що дозволило їй задовольнити зростаючий ринок електромобілів та ефективно долати торговельну напруженість. З іншого боку, прикладом коричневих інвестицій є Bottling Investments Group (BIG) компанії Coca-Cola, яка придбала вже існуючі заводи з розливу напоїв на ринках, що розвиваються, таких як Індія та Бразилія.

Таблиця 2.3

Переваги «зеленого» та «коричневого» внутрішньокорпоративного
бізнес-офшорингу

№	Зелений бізнес-офшоринг	Коричневий бізнес-офшоринг
1	Повний контроль над діяльністю дочірнього підприємства / нового підрозділу.	Швидкий доступ до нового зовнішнього ринку.
2	Велика підтримка від материнської компанії для дочірнього підрозділу / нового підрозділу.	Зниження постійних витрат завдяки використанню вже створених об'єктів, інфраструктури та мережі.
3	Розширення іміджу материнської компанії на міжнародних ринках.	Зниження витрат на персонал та навчання завдяки наявності в закладі вже зайнятих працівників.
4	Принцип "високий ризик - висока віддача".	Може включати існуючі схвалення та ліцензії уряду чи регуляторних органів.
5	Країни, що розвиваються, заохочують цей тип ПІІ, надаючи субсидії та податкові пільги.	Варіанти інвестиції можуть бути економічно вигіднішими порівняно з новими територіями, залежно від об'єкту і модифікацій.
6	Гнучкість у відповідності до вимог інвестуючої компанії. Придбання існуючого об'єкту змушує компанію-приймача пристосовуватись до поточних установок.	
7	Нижчі витрати на утримання нового заводу порівняно з існуючим заводом.	
8	Створення позитивного сприйняття серед споживачів та інвесторів.	
9	Збільшення переваг економії від масштабу у всіх сферах бізнесу.	
10	Можливість встановлення сучасного обладнання та технологій виробництва материнською компанією.	
11	Підвищення можливостей заробітку материнської компанії.	

Джерело: узагальнено і побудовано автором [35, 42, 28].

Незважаючи на свої відмінності, як інвестиції в нові, так і в існуючі об'єкти слугують ефективними механізмами для розширення міжнародної присутності компаній, проникнення на нові ринки та використання можливостей глобального зростання. Вибір між цими двома стратегіями зрештою залежить від таких факторів, як динаміка ринку, регуляторне середовище, наявність ресурсів та стратегічні цілі. Ретельно оцінюючи ці фактори та використовуючи сильні сторони кожного з підходів, компанії можуть подолати складнощі внутрішньо-корпоративного офшорингу та досягти сталого зростання в умовах глобалізації економіки.

2.2. Стратегії офшорного банкінгу

Офшорні банківські послуги, що передбачають відкриття банківських рахунків або здійснення фінансової діяльності в юрисдикціях за межами країни проживання, привертають значну увагу завдяки своєму потенціалу для оптимізації оподаткування, захисту активів та фінансової конфіденційності. Ці стратегії часто застосовуються фізичними та юридичними особами, які прагнуть оптимізувати процес оподаткування.

Одним з основоположних елементів офшорного банкінгу є вибір відповідної юрисдикції. Деякі юрисдикції пропонують вигідні податкові умови, наприклад, мінімальні або взагалі відсутні податки на процентний дохід, приріст капіталу або корпоративний прибуток [19]. Швейцарія, наприклад, відома своїми законами про банківську таємницю та стабільністю, тоді як Сінгапур може похвалитися добре регульованим фінансовим сектором і стратегічним географічним розташуванням. З іншого боку, Кайманові острови часто обирають за їх нейтральне податкове середовище та розвинену фінансову інфраструктуру. Люксембург вирізняється своїм досвідом в управлінні капіталом та інвестиційними фондами. Дані юрисдикції можуть похвалитися надійною правовою базою і суворими законами про конфіденційність, що захищають активи від потенційних загроз з боку кредиторів або учасників судових процесів.

Цей рівень захисту є особливо цінним для осіб, які стикаються з судовими ризиками або прагнуть захистити свої активи від фінансової невизначеності.

Використовуючи ці сприятливі умови, фізичні особи можуть ефективно зменшити свої податкові зобов'язання в межах закону. Однак важливо підкреслити важливість дотримання податкового законодавства як на національному рівні, так і в офшорній юрисдикції, щоб уникнути штрафів і юридичних наслідків.

На доступність офшорних банківських послуг впливають різні фактори, включаючи фінансове становище, географічне розташування та конкретний обраний офшорний банк [27]. Одним з вирішальних факторів в офшорному банкінгу є вимога щодо мінімального депозиту. Він може суттєво відрізнятись в різних установах. Деякі банки можуть мати відносно низькі мінімальні вимоги, що робить офшорні банківські послуги доступними для широкої аудиторії, тоді як інші можуть встановлювати більш високі пороги, які можуть обмежити доступ до послуг певних фізичних або юридичних осіб. Потенційним клієнтам важливо оцінити свою фінансову спроможність і переконатися, що вони зможуть комфортно виконати ці вимоги.

Захист активів є другим вагомим аргументом на користь офшорного банкінгу. Тому, після вибору юрисдикції вибір правильного банку на основі таких факторів як репутація банку, його стабільність, спектр послуг, комісії та вимоги до мінімального депозиту, набуває першорядного значення. Проведення ретельної юридичної перевірки та отримання рекомендацій від авторитетних джерел може допомогти зменшити ризики, пов'язані з офшорними банківськими послугами. Крім того, для уникнення правових пасток і штрафних санкцій необхідно забезпечити дотримання правил боротьби з відмиванням грошей (AML), вимог "знай свого клієнта" (KYC) і податкового законодавства.

Окрім того, розподіляючи активи між різними юрисдикціями, валютами та фінансовими установами, особи можуть зменшити ризики, пов'язані з економічними чи політичними подіями, що впливають на певні регіони. Такий

диверсифікований підхід підвищує стійкість і сприяє стабільності інвестиційного портфеля, пропонуючи буфер проти волатильності ринку та локальних збоїв.

Хоча офшорні рахунки можуть пропонувати податкові пільги, дуже важливо розуміти податкове законодавство як рідної країни, так і офшорної юрисдикції. Такі ініціативи, як Єдиний стандарт звітності (CRS) та Закон про податкові вимоги до іноземних рахунків (FATCA), підвищили прозорість міжнародної банківської діяльності, що робить необхідним дотримання фізичними особами вимог до податкової звітності. Консультації з податковими консультантами та юридичними експертами можуть забезпечити ясність щодо податкових наслідків і допомогти у структуруванні офшорних угод відповідно до вимог законодавства. Варто також зазначити, що останні регуляторні зміни зробили більший акцент на прозорості та обміні інформацією між юрисдикціями. Баланс між інтересами конфіденційності та регуляторними вимогами має важливе значення при розробці офшорних банківських стратегій. Вибір юрисдикцій і банків із надійним захистом конфіденційності та дотриманням світових стандартів може допомогти захистити конфіденційну фінансову інформацію. Варто окремо зазначити, що диверсифікація між кількома юрисдикціями і класами активів може зменшити ризики, пов'язані з офшорним банкінгом, і підвищити стійкість портфеля.

Таким чином, можна сформулювати власне судження, що офшорний банкінг має свої потенційні переваги, що включають податкову оптимізацію, захист активів та конфіденційність, однак, але разом із цими перевагами, існують певні ризики та обмеження. У таблиці 2.4 наведено переваги та недоліки офшорного банкінгу. Хоча офшорні банківські послуги можуть запропонувати значні переваги, важливо враховувати потенційні витрати і регуляторні проблеми, пов'язані з ними. Ретельна оцінка цих факторів може допомогти визначити, чи відповідає офшорний банкінг фінансовим цілям клієнтів.

Переваги та недоліки офшорного банкінгу

Переваги офшорних банківських послуг	Ризики та обмеження
Податкова оптимізація. Можливість мінімізувати податкові зобов'язання шляхом використання офшорних юрисдикцій, які надають сприятливі податкові умови для іноземних доходів.	Відповідність нормативним вимогам. Необхідність дотримання місцевих та міжнародних норм, включаючи вимоги щодо боротьби з відмиванням грошей та знання клієнта, що може вимагати складних процедур та призвести до штрафів у разі порушення.
Захист активів. Можливість захистити активи від судових позовів, кредиторів та політичної нестабільності в домашній країні шляхом диверсифікації активів у різних юрисдикціях.	Репутація та сприйняття. Можливість зіткнутися з негативним сприйняттям через асоціацію з ухиленням від сплати податків та фінансовими шахрайствами, що може вплинути на довіру до клієнта та його репутацію.
Конфіденційність. Забезпечення конфіденційності фінансових даних завдяки суворим законам про банківську таємницю в деяких офшорних юрисдикціях.	Валютний ризик. Небезпека зміни вартості активів через коливання валютних курсів, що може призвести до втрати вартості інвестицій.
Диверсифікація. Можливість різнообразити інвестиційний портфель, отримати доступ до міжнародних ринків та валют для зменшення ризиків та підвищення стійкості активів.	Операційні проблеми. Додаткові адміністративні складнощі, пов'язані з управлінням офшорними рахунками, такі як мовні бар'єри та різниця у часових поясах.
Спеціалізовані послуги. Надання спеціалізованих фінансових послуг, таких як планування нерухомості та управління міжнародними інвестиціями, для задоволення потреб міжнародних клієнтів.	Юридичні та політичні ризики. Ризики, пов'язані з правовою та політичною нестабільністю в офшорних юрисдикціях, які можуть вплинути на безпеку та надійність активів.
	Витрати. Відкриття та підтримка офшорних рахунків може бути дорогими, з витратами на налаштування рахунку, обслуговування та проведення транзакцій. Крім того, можуть бути валютні комісії та платежі, пов'язані з переказами коштів.

Джерело: узагальнено і побудовано автором

У сьогодишньому глобалізованому бізнес-ландшафті офшорний банкінг пропонує підприємцям та компаніям фінансову гнучкість, потенційні податкові пільги та конфіденційність. Вибір правильної країни має вирішальне значення для максимізації вигод для бізнесу та дотримання вимог місцевого законодавства.

Офшорні рахунки можуть сприяти ефективному управлінню міжнародними фінансами. Диверсифікуючи свій портфель за юрисдикціями, ви можете використовувати потенційну податкову ефективність, зберігати кошти у різних валютах та посилювати захист активів, і все це в рамках дотримання законодавства. Наприклад, компанія, яка працює по всьому світу, може відкрити офшорний рахунок у Гонконгу через його сприятливий податковий режим, який не оподатковує доходи, отримані з-за кордону. Це може призвести до значної економії податків для бізнесу за умови, що він працює відповідно до вимог законодавства своєї країни та Гонконгу.

Для бізнесу офшорний банкінг може запропонувати доступ до спеціалізованих фінансових послуг, інвестиційні можливості, недоступні всередині країни та потенційно вигідніші податкові умови. Проте вкрай важливо орієнтуватися у цих перевагах у рамках правових рамок як країни походження, так і офшорної юрисдикції, щоб забезпечити повну прозорість та дотримання законодавства.

Наведемо ТОП-10 найбільш авторитетних іноземних юрисдикцій для офшорних банківських рахунків та їх основні переваги:

1. Швейцарія. У 2024 році Швейцарія, як і раніше, є чудовою країною для офшорного банкінгу, яка має давню репутацію фінансової стабільності, конфіденційності, безпеки та стабільної валюти, франка. Крім того, швейцарські банки відомі своєю конфіденційністю, клієнтоорієнтованим підходом та високоякісними банківськими послугами. Проте нещодавні глобальні ініціативи за останні два десятиліття призвели до підвищення прозорості та обміну інформацією між країнами, і Швейцарія не стала винятком. Для нових клієнтів це означає, серед іншого, що повна анонімність більше не є типовою (принаймні, в принципі – на практиці швейцарські банки, як і раніше, дуже добре захищають інформацію про клієнтів) і що заявникам набагато складніше приймати швейцарські банки через жорсткого нагляду IRS у формі Закону про оподаткування іноземних рахунків (FATCA). Банки у Швейцарії пропонують своїм клієнтам одні з найсуворіших політик конфіденційності, особливо своїм

іноземним клієнтам. Банкірам заборонено розголошувати будь-яку інформацію про рахунки своїх клієнтів без згоди клієнта. Завдяки розвиненій банківській мережі, що включає близько 300 місцевих банків, а також політиці конфіденційності та захисту активів, яку вона пропонує, Швейцарія, без сумніву, є однією з найкращих країн для відкриття офшорних рахунків.

Таблиця 2.5

ТОП-5 найбільш авторитетних іноземних юрисдикцій для офшорних банківських рахунків

	Швейцарія	Сінгапур	Кайманові острови	Люксембург	Гонконг
Валюта	Швейцарський франк (CHF)	Сінгапурський долар (SGD)	Долар Кайманових островів (KYD)	Євро (EUR)	Гонконгський долар (HKD)
Фінансовий регулятор	ФІНМА	Грошово-кредитне управління Сінгапуру (MAS)	Валютне управління Кайманових островів (СІМА)	Commission de Surveillance du Secteur Financier (CSSF)	Управління грошового обігу Гонконгу (HKMA)
Найбільші банки	UBS, Credit Suisse, Юліус Бер, Я. Сафра Сарасін	OCBC, UOB, Maybank, DBS	Баттерфілд Банк, Національний банк Кайманових островів	Société Générale, BGL BNP Paribas, Deutsche Bank	HSBC, Hang Seng, Standard Chartered, Citibank
Мінімальний початковий депозит	Ні	Понад \$150,000 SGD	Понад 250 000 доларів США.	Значно варіюється	\$5,000–\$500,000 HKD
Потрібна особиста зустріч	Так	Зазвичай, але не завжди	Ні	Так	Так
Закони про банківську конфіденційність:	Підпадає під дію FATCA. Стаття 43 (Закон про банківську діяльність 1934 р.) захищає від розголошення інформації про клієнтів.				
Додаткове положення про регулювання			Уряд Кайманових островів може оцінювати інформацію про клієнтів відповідно до Закону про розкриття конфіденційної інформації 2016 року	Стаття 41 Закону про банківську діяльність Люксембургу від 5 квітня 1993 р. захищає від розголошення інформації про клієнтів.	Наразі у Гонконгу не діють закони про банківську таємницю.
Політична та економічна стабільність	Дуже висока.	Дуже висока.	Висока	Дуже висока.	Дуже висока.

2. Сінгапур. У 21 столітті країна є великим фінансовим центром у Східній Азії і може похвалитися політичною стабільністю, сильною економікою та добре розвинутою банківською системою. Більш того, частково через те, що фінансова система Сінгапуру дотримується суворих нормативних стандартів, банки-резиденти країни незмінно очолюють рейтинги найбезпечніших банків в Азії⁴. Офшорний банкінг у Сінгапурі, як правило, дає клієнтам доступ як до сінгапурського долара (який вважається однією зі світових валют-гаваней), так і до долара США (найважливіша валюта у всьому світі), а також до передової та глобально сумісної банківської системи. Крім того, як правило, відносно легко подати заявку на відкриття офшорного банківського рахунку як іноземця в Сінгапурі, а іноді це можна зробити навіть повністю онлайн з-за кордону, хоча офшорні рахунки зазвичай мають початкові вимоги до мінімального депозиту у розмірі понад 100 000 доларів. США.

3. Кайманові острови. Переходячи до Західної півкулі, Кайманові острови є ще однією популярною офшорною юрисдикцією, відомою своїм податковим нейтралітетом та добре налагодженою фінансовою індустрією. В останні роки ця невелика карибська країна стала особливо популярною для інвестиційних фондів та структурованого фінансування, багато в чому завдяки стабільній політичній стабільності та правовій системі у британському стилі. Більше того, на відміну від Швейцарії та Сінгапуру, Кайманові острови також мають перевагу для жителів США, оскільки вони знаходяться (більш-менш) в одному часовому поясі. Кайманові острови дозволяють іноземним фізичним та юридичним особам-нерезидентам відкрити офшорний рахунок у країні, з великою кількістю онлайн-підтримки, юридичної допомоги та процесуальної доступності. Теоретично, якщо клієнт може пройти процедуру «Знай свого клієнта» (KYC) місцевого банку та внести відповідний початковий депозит, його заявка має шанси бути прийнятою без фізичної присутності клієнту. Тим не менш, мінімальні депозити для нерезидентів на Кайманових островах набагато вищі, ніж у багатьох країнах, і можуть легко становити понад 1 мільйон доларів США, залежно від профілю клієнту, а адміністративні збори також досить високі.

4. Люксембург – невеликий, але помітний європейський фінансовий центр із добре розвиненим банківським сектором. Як і Швейцарія, Люксембург відомий своєю стабільністю, сприятливим для інвесторів регулюванням та загалом сприятливим податковим середовищем, але, на відміну від Швейцарії, він не має історії банківської таємниці, і, будучи членом ЄС, що входить до єврозони, його валютою є євро. Цей останній пункт дає Люксембургу унікальну перевагу. Будучи частиною єдиного ринку ЄС, резидентам з інших країн ЄС буде набагато простіше відкрити офшорний рахунок у Люксембурзі порівняно з багатьма іншими країнами, а для заможних приватних осіб, зокрема, різноманітний спектр фінансових послуг Люксембургу (що включає провідні світові інвестиційні фонди, управління капіталом та страхування) може запропонувати безліч переваг.

5. Гонконг. Гонконг пропонує іноземним підприємцям безліч переваг як один із найприбутковіших та найпопулярніших фінансових центрів у світі, що робить його винятковим вибором для офшорного банкінгу. Однією з найвідоміших особливостей Гонконгу є його територіальна податкова система, що означає, що дохід, отриманий поза Гонконгу, зазвичай, не підлягає місцевому оподаткуванню. Ця податкова система, ефективна правова система та розвинена фінансова інфраструктура роблять Гонконг одним з найкращих місць для відкриття офшорного банківського рахунку. Крім того, Гонконг також є одним із найкращих місць для реєстрації компанії, оскільки він пропонує комплексні банківські послуги та глобальні ділові зв'язки, що робить його ідеальними воротами до Китаю та Азії загалом. З моменту введення Законом про національну безпеку в Гонконгу Китайською Народною Республікою (КНР) у 2020 році було висловлено побоювання щодо можливості посилення стеження, проблем з безпекою даних та змін у нормативно-правовому середовищі, які можуть вплинути на фінансову конфіденційність у Гонконзі. Це навіть призвело до того, що уряд США попередив про вплив цих змін на американський бізнес у Гонконгу у міжвідомчій заяві у 2021 році. Однак варто мати на увазі, що принаймні станом на грудень 2023 року Гонконг, як і раніше, зберігає правову та фінансову систему, відмінну від материкового Китаю.

6. Беліз – невелика центральноамериканська країна, яка все частіше сприймається як популярна юрисдикція для відкриття офшорних банківських рахунків. Беліз не лише забезпечує банківську таємницю, стабільну політичну обстановку та сприятливу податкову політику, а й забезпечує рівень конфіденційності для власників рахунків, при цьому наразі немає валютного контролю. Більше того, офшорні рахунки в Белізі мають дуже низькі вимоги до мінімального депозиту, порівняно з іншими юрисдикціями по всьому світу, що робить бар'єр для входу набагато нижчим.

Тим не менш, значною мірою через те, що його регулюючий нагляд не сприймається на тому ж рівні, що, скажімо, у Швейцарії чи Сінгапурі, репутація Белізу як офшорного банківського центру не така міцна, як у інших юрисдикцій.

Характеристика Белізу як офшорного банківського центру:

- Валюта: Білизький долар (BZD).
- Фінансовий регулятор: Комісія з фінансових послуг Беліза (FSC).
- Найбільші банки: Банк Белізу, Атлантичний банк.
- Мінімальний початковий депозит: \$1,000–\$5,000 USD.
- Потрібна особиста зустріч: Ні.
- Закони про банківську конфіденційність: Не підпадає під дію FATCA. Наразі в Белізі не діє валютний контроль.
- Політична та економічна стабільність: помірна. В історії Беліза були політичні та соціальні заворушення, і його економіка дуже сприйнятлива до коливань цін на сировинні товари.

7. Бермудські острови – популярна офшорна юрисдикція, відома своїми суворими правилами фінансового сектора та авторитетними банками. Як і Белізу та Каймановим островам, Бермудським островам пощастило успадкувати британську правову систему із сильним верховенством закону та гарним фінансовим управлінням. Відтак банківський сектор острівної держави сьогодні добре відомий як фінансовий центр для управління капіталом і, зокрема, приватного банківського обслуговування, де його банки пропонують послуги

світового класу нарівні з найкращими. Як іноземний резидент, клієнт, як правило, може відкрити офшорний банківський рахунок на Бермудських островах без особливих проблем, за умови, що клієнт не є резидентом або громадянином країни, яка перебуває під санкціями, і він може дозволити собі зробити досить значний мінімальний початковий депозит. Однак, якщо клієнт є резидентом Бермудських островів, він може відкрити особистий банківський рахунок з мінімальними вимогами.

Характеристика Бермудських островів як офшорного банківського центру:

- Валюта: Бермудський долар (BMD).
- Фінансовий регулятор: Валютне управління Бермудських островів.
- Найбільші банки: Баттерфілд, HSBC, Clarien Bank, BCB.
- Мінімальний початковий депозит: від 250 000 до 1 000 000 доларів США Інвестиційний банкінг.
- Потрібна особиста зустріч: Іноді.
- Закони про банківську конфіденційність: Підпадає під дію FATCA. В даний час на Бермудських островах не діють закони про банківську таємницю.
- Політична та економічна стабільність: висока. Бермудські острови мають добре регульований фінансовим сектором та міцними зв'язками з міжнародним бізнесом.

8. Острів Мен. Розташований в Ірландському морі приблизно на півдорозі між Великобританією та Ірландією, острів Мен відомий не лише своїми скелястими пагорбами, замками та безхвостими кішками, а й політичною стабільністю та сильним фінансовим сектором. Насправді з огляду на невелике населення острова на кожні 4500 жителів острова Мен припадає один банк. Якщо компанія хоче відкрити офшорний банківський рахунок на острові Мен, його стійкий фінансовий сектор, близький доступ до британського та європейського ринків та низькі вимоги до мінімального початкового депозиту можуть зробити його привабливим варіантом.

Характеристика острова Мен як офшорного банківського центру:

- Британський фунт стерлінгів (GBP); Менський фунт (IMP).
- Фінансовий регулятор: Управління фінансових послуг острова Мен.
- Найбільші банки: HSBC, Коністер Банк, Банк острова Мен.
- Мінімальний початковий депозит: £5,000–£50,000 GBP.
- Потрібна особиста зустріч: Ні.
- Закони про банківську конфіденційність: Підпадає під дію FATCA. В даний час на острові Мен не діють закони про банківську таємницю.
- Політична та економічна стабільність: дуже висока. Острів Мен відомий своєю диверсифікованою економікою та відданістю фінансової прозорості, пропонуючи високий рівень стабільності для інвесторів та бізнесу.

9. Німеччина. Якщо компанію цікавить Європа, Німеччина є одним із найбезпечніших місць завдяки своїй економічній потужності та стабільності. Фактично, чотири німецькі банки увійшли до десятки найбезпечніших банків світу у 2023 році. Надійна система дистанційного банківського обслуговування у Німеччині дозволяє відкрити рахунок без присутності клієнта.

10. Панама вже давно є одним із популярних напрямків для офшорного банкінгу через свої закони про банківську таємницю та сприятливе податкове середовище. Тут використовується територіальна податкова система, що означає, що всі доходи, одержані в іноземній державі, звільняються від місцевих прибуткових податків, що дуже вигідно для бізнесу. Ще однією перевагою офшорного рахунку в Панамі є суворі закони про банківську таємницю, які забезпечують високу конфіденційність для місцевих та іноземних власників рахунків. Проте у 2018 році компанія запровадила Єдиний стандарт звітності (CRS) для підвищення податкової прозорості. Крім того, Панама є чудовим місцем для відкриття офшорного рахунку через її доларизовану економіку. Країна

також стратегічно розташована між Північною та Південною Америкою, що робить її основним місцем для міжнародної торгівлі та комерції.

Отже, офшорні банківські послуги надають фізичним та юридичним особам можливість оптимізувати свої фінансові справи, захистити активи та отримати доступ до спеціалізованих послуг. Однак успіх в офшорному банкінгу вимагає ретельного планування, ґрунтовних досліджень і дотримання законодавчих і регуляторних вимог. Обираючи відповідні юрисдикції та банки, розуміючи податкові наслідки, надаючи пріоритет приватності та конфіденційності, а також впроваджуючи надійні стратегії управління ризиками, фізичні особи можуть ефективно орієнтуватися в складнощах офшорного банкінгу та досягати своїх фінансових цілей.

2.3. Національні і наднаціональні механізми регулювання офшорного бізнесу

Регулювання офшорного бізнесу стає все більш необхідним у глобалізованій економіці для забезпечення прозорості, боротьби з фінансовими злочинами та підтримки цілісності фінансової системи. В основі регулювання офшорного бізнесу лежить національне законодавство, адаптоване до правової бази та економічних пріоритетів кожної країни. Ці правила охоплюють цілий спектр заходів, включаючи вимоги до розкриття інформації про бенефіціарних власників, правила оподаткування, стандарти звітності та положення про боротьбу з відмиванням коштів, отриманих злочинним шляхом.

Регулювання офшорного бізнесу включає різноманітні механізми, спрямовані на забезпечення прозорості, дотримання законодавства та зменшення ризиків, пов'язаних із відмиванням грошей, ухиленням від сплати податків та іншими незаконними діями. Ось основні механізми регулювання офшорного бізнесу:

1. Міжнародні стандарти та угоди:

- ФАТФ (Financial Action Task Force). Ця міжнародна організація встановлює стандарти для боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму, які мають дотримуватися країни-члени.

- BEPS (Base Erosion and Profit Shifting). Проект Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), спрямований на протидію агресивним податковим планам, що дозволяють компаніям переміщувати прибутки в низькоподаткові юрисдикції.

2. Інформаційна обмін:

- CRS (Common Reporting Standard) - стандарт автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки між країнами, розроблений ОЕСР.

- FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act) - Закон США, який вимагає від іноземних фінансових установ повідомляти про активи клієнтів поза юрисдикцією реєстру.

3. Законодавчі ініціативи:

- Законодавство про контрольовані іноземні компанії (CFC rules) - закони, що зобов'язують резидентів декларувати прибутки своїх іноземних дочірніх компаній та сплачувати податки в своїй країні.

- Антиофшорні закони та поправки. Прийняття законів, що посилюють вимоги до розкриття інформації та звітності для офшорних структур.

4. Регулювання фінансових ринків:

- Комплаєнс (Compliance) - внутрішні політики фінансових установ, спрямовані на дотримання регуляторних вимог, запобігання відмиванню грошей та фінансуванню тероризму.

- AML (Anti-Money Laundering) - програми з протидії відмиванню грошей, що включають процедури ідентифікації клієнтів (KYC), моніторинг транзакцій та звітність про підозрілі операції.

5. Розкриття кінцевих бенефіціарів:

- Реєстри бенефіціарних власників. Вимога до компаній розкривати інформацію про своїх кінцевих бенефіціарних власників, що допомагає боротися з ухиленням від сплати податків та іншими незаконними діями.

6. Економічні санкції у вигляді санкційних списків. Включення офшорних юрисдикцій до списків країн, які не співпрацюють у сфері боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму, що обмежує можливість співпраці з фінансовими установами цих країн.

7. Правила трансферного ціноутворення - вимога до транснаціональних компаній дотримуватись правил справедливого ціноутворення при здійсненні операцій між пов'язаними сторонами, щоб запобігти переміщенню прибутків у низькоподаткові юрисдикції.

8. Національні регуляторні органи:

- Податкові служби. Посилення контролю за офшорними структурами з боку податкових органів, що включає проведення аудитів та перевірок.

- Фінансові регулятори. Органи, які контролюють діяльність фінансових установ, забезпечують дотримання законодавства та регулюють ринок фінансових послуг.

Ці механізми разом формують комплексний підхід до регулювання офшорного бізнесу, спрямований на забезпечення прозорості, законності та економічної безпеки.

Після того, як у 2009 році країни G20 оголосили про кінець банківської таємниці, світова спільнота досягла значних успіхів у боротьбі з ухиленням від сплати податків. Під керівництвом Глобального форуму, коаліції 161 країни та юрисдикції, які дотримуються податкових стандартів ОЕСР, держави активізували глобальну співпрацю, насамперед шляхом обміну інформацією за запитом та автоматичного обміну з 2017 року. До 2022 року ця співпраця сприяла налагодженню понад 8 000 двосторонніх відносин по всьому світу [43].

Дослідження ОЕСР, проведене в листопаді 2022 року, підкреслює вплив розширеного обміну інформацією за сприяння Глобального форуму. Воно виявило помітне зниження на 24% (що еквівалентно 410 мільярдам доларів США) банківських депозитів, що належать іноземним компаніям, у міжнародних фінансових центрах у період з 2008 по 2022 рік. Таке скорочення свідчить про

відчутний відхід від непрозорості, яка раніше прикривала незаконну фінансову діяльність.

Більше того, такі ініціативи, як програми добровільного розкриття інформації та податкові розслідування щодо офшорів, реалізовані до початку автоматичного обміну у 2017 році, принесли значні результати. Ці зусилля призвели до виявлення понад 100 мільярдів євро додаткових податкових надходжень у всьому світі. Ця сума підкреслює ефективність проактивних заходів, спрямованих на виявлення прихованих активів і закриття податкових лазівок.

Успіх, досягнутий у боротьбі з ухиленням від сплати податків, можна пояснити узгодженими зусиллями як на національному, так і на міжнародному рівнях. Національні уряди зміцнили свою нормативно-правову базу, запровадивши суворіші вимоги до розкриття інформації та вдосконаливши механізми правозастосування. Тим часом наднаціональні організації, такі як ОЕСР, відіграли вирішальну роль у встановленні глобальних стандартів, сприянні співпраці між країнами та наданні технічної допомоги для полегшення імплементації [37].

Національні уряди відіграють центральну роль у створенні та забезпеченні дотримання нормативно-правової бази для нагляду за офшорними компаніями, що діють у межах їхньої юрисдикції. В основі національного регулювання офшорної діяльності лежать законодавчі заходи, розроблені з урахуванням складності офшорних операцій. Уряди приймають закони, спеціально спрямовані на офшорні компанії, і уповноважують регуляторні органи, такі як фінансові регулятори або податкові органи, здійснювати нагляд за дотриманням законодавства. Ці органи відіграють ключову роль у видачі ліцензій, проведенні перевірок і накладанні санкцій на офшорні компанії, які порушують регуляторні вимоги, забезпечуючи таким чином підзвітність і дотримання встановлених норм.

Податкова політика є найважливішим компонентом національних механізмів регулювання офшорного бізнесу. Уряди можуть накладати податки на офшорні доходи, активи або операції, щоб запобігти ухиленню від сплати

податків і забезпечити справедливий внесок у національний дохід. Залежно від податкового законодавства юрисдикції, для управління офшорними компаніями можуть застосовуватися спеціальні податкові режими, такі як територіальні або глобальні системи оподаткування. Узгоджуючи податкову політику з регуляторними цілями, уряди можуть стимулювати дотримання податкового законодавства та перешкоджати стратегіям уникнення податків, які використовують офшорні компанії.

Національні зусилля з регулювання офшорної бізнес-діяльності доповнюються ініціативами міжнародного співробітництва. Уряди укладають двосторонні угоди, багатосторонні договори та беруть участь у міжнародних організаціях, щоб сприяти обміну інформацією, взаємній правовій допомозі та спільним зусиллям у боротьбі з ухиленням від сплати податків та фінансовими злочинами в офшорних зонах. Співпрацюючи з міжнародними партнерами, уряди зміцнюють глобальну систему регулювання офшорної діяльності та боротьби з транскордонними фінансовими правопорушеннями. За допомогою законодавства, податкової політики, правозастосовних заходів та міжнародного співробітництва уряди прагнуть зменшити ризики, пов'язані з офшорною діяльністю, і підтримувати верховенство права.

Безумовно, наднаціональні організації відіграють не менш важливу роль у встановленні глобальних стандартів і сприянні міжнародному співробітництву в регулюванні офшорного бізнесу. Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) очолює зусилля по боротьбі з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму, встановлюючи суворі стандарти боротьби з відмиванням грошей і "знай свого клієнта". Аналогічно, Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) очолює такі ініціативи, як Єдиний стандарт звітності (CRS) та проект протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування (BEPS), спрямовані на боротьбу зі стратегіями ухилення від сплати податків та виведення прибутку з-під оподаткування, що застосовуються транснаціональними корпораціями.

Двосторонні та багатосторонні податкові угоди слугують важливими інструментами регулювання офшорної діяльності шляхом полегшення обміну податковою інформацією та запобігання подвійному оподаткуванню. Національні фінансові регулятори здійснюють нагляд за офшорними фінансовими установами, що діють у межах їхньої юрисдикції, встановлюючи ліцензійні вимоги, проводячи перевірки та забезпечуючи дотримання правил боротьби з відмиванням грошей.

Міжнародні фінансові установи, такі як Міжнародний валютний фонд (МВФ) і Світовий банк, відіграють важливу роль у сприянні фінансовій стабільності та прозорості в усьому світі. Через програми технічної допомоги вони підтримують країни у зміцненні їхньої нормативно-правової бази та посиленні їхньої спроможності боротися з фінансовими злочинами. Крім того, ці інституції проводять оцінку відповідності країн міжнародним стандартам і надають рекомендації щодо сфер, які потребують вдосконалення.

Глобальні ініціативи зі звітності, такі як Глобальна ініціатива зі звітності (GRI) та Цільова група з розкриття фінансової інформації, пов'язаної з кліматом (TCFD), сприяють регулюванню офшорного бізнесу, просуваючи прозорість і підзвітність у корпоративній звітності. Ці ініціативи заохочують компанії розкривати інформацію про свою офшорну діяльність та її вплив на навколишнє середовище, соціальну сферу та управління (ESG). Крім того, правові рамки, включаючи міжнародні конвенції та договори, такі як Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції (UNCAC), створюють основу для співпраці між країнами у боротьбі з корупцією, відмиванням грошей та іншими фінансовими злочинами.

Міжнародний ландшафт податкового регулювання зазнав значних змін з появою таких механізмів, як Автоматичний обмін інформацією (AOI), Угоди про обмін податковою інформацією (TIEA), Єдиний стандарт звітності (CRS) та Закон про податкові вимоги до іноземних рахунків (FATCA). Ці документи відіграють ключову роль у налагодженні співпраці між податковими адміністраціями,

боротьбі з ухиленням від сплати податків та підвищенні прозорості світової фінансової системи.

Відповідно до CRS, фінансові установи зобов'язані подавати інформацію про рахунки у відповідні податкові органи, які, в свою чергу, щорічно автоматично обмінюються цими даними з країнами-партнерами. Такий стандартизований підхід забезпечує послідовну та всебічну звітність, що сприяє подальшій боротьбі з ухиленням від сплати податків на глобальному рівні.

З іншого боку, ТІЕА дозволяють країнам співпрацювати в обміні податковими даними, посилюючи контроль за дотриманням національного податкового законодавства. Обмінюючись відповідною інформацією за запитом, угоди ТІЕА надають урядам можливість ефективніше виявляти та запобігати ухиленню від сплати податків. Ці угоди, які відповідають міжнародним стандартам, встановленим такими організаціями, як ОЕСР, сприяють прозорості та підзвітності у транскордонних фінансових операціях.

Система АОІ сприяє періодичному обміну фінансовою інформацією між податковими органами різних країн. Цей обмін охоплює широкий спектр статків та оподатковуваних видів діяльності - від володіння нерухомістю до дивідендів, відсотків, роялті, зарплат і пенсій. Автоматизувавши цей процес, уряди можуть ефективно нараховувати та стягувати податки, долаючи правові, операційні та політичні бар'єри на шляху міжнародної співпраці. Результатом є більш прозора фінансова система, яка зменшує можливості для ухилення від сплати податків.

FATCA зобов'язує іноземні фінансові установи повідомляти Службу внутрішніх доходів США (IRS) про активи, якими володіють власники рахунків у США [21]. Ця вимога значно підвищує прозорість і підзвітність у транскордонних фінансових операціях, ускладнюючи фізичним і юридичним особам можливість ухилятися від сплати податків, ховаючи кошти в офшорах.

Багатостороння "Конвенція про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах" охоплює понад 100 юрисдикцій. Ця конвенція сприяє різним формам адміністративного співробітництва, включаючи обмін інформацією та збір податків, захищаючи при цьому фундаментальні права платників податків.

Крім того, двосторонні угоди, угоди про уникнення подвійного оподаткування та директиви ЄС ще більше посилюють співпрацю між юрисдикціями, забезпечуючи надійну основу для боротьби з ухиленням від сплати податків у глобальному масштабі.

Незважаючи на ці досягнення, виклики в сфері відмивання коштів все ще залишаються. Еволюційний характер фінансових операцій і поява нових схем ухилення від сплати податків вимагають постійної пильності та адаптивності. Крім того, розбіжності в нормативно-правовій базі різних юрисдикцій та прогалини у правозастосуванні продовжують створювати перешкоди на шляху до ефективного податкового управління.

Надалі першочергового значення набуватиме постійна прихильність до міжнародного співробітництва та обміну інформацією. Уряди повинні зберігати пильність і діяти на випередження у протидії новим загрозам, зміцнюючи існуючі механізми захисту від ухилення від сплати податків. Розвиваючи культуру прозорості та підзвітності, міжнародне співтовариство може ще більше просунути свої зусилля в боротьбі з ухиленням від сплати податків і зберегти цілісність глобальної фінансової системи.

Отже, прийняття та імплементація AOI, FATCA, CRS, TIEA та інших міжнародних податкових механізмів є важливими віхами в боротьбі з ухиленням від сплати податків та захисті цілісності податкових систем у всьому світі. Ці механізми сприяють прозорості, посилюють співпрацю між податковими адміністраціями та стримують незаконну фінансову діяльність, сприяючи створенню більш справедливого та сталого глобального фінансового середовища. Регулювання офшорного бізнесу вимагає комплексного і скоординованого підходу, що охоплює національне законодавство, наднаціональні організації, податкові угоди, фінансові регулятори, міжнародні фінансові установи, глобальні ініціативи зі звітності та правові рамки. Створюючи регуляторне середовище, яке сприяє підзвітності та прозорості, національні уряди відіграють ключову роль у захисті від фінансових злочинів і збереженні цілісності національної та міжнародної фінансових систем. Незважаючи на значний прогрес, досягнутий у

підвищенні прозорості та боротьбі з фінансовими злочинами, проблеми залишаються, зокрема прогалини у правозастосуванні та регуляторний арбітраж. Постійні зусилля зі зміцнення нормативно-правової бази, посилення міжнародного співробітництва та адаптації до бізнес-моделей, що розвиваються, мають вирішальне значення для захисту цілісності глобальної фінансової системи перед обличчям нових ризиків і складнощів, пов'язаних з офшорною діяльністю.

ВИСНОВКИ

Відповідно до проведеного дослідження, можна сформулювати наступні висновки:

1. Розгляд сучасних теорій офшорного бізнесу та їх еволюції дозволив зрозуміти, що офшорні центри виступають ключовими гравцями у глобальній економічній системі. Їхня роль полягає не лише у наданні фінансових послуг, а й у створенні сприятливих умов для оптимізації податкових зобов'язань та управління ризиками. Теоретичні підходи до офшорного бізнесу, зокрема, підкреслюють важливість інституційних, правових та економічних умов, які формують сприятливий клімат для офшорних операцій.

2. Аналіз причин та мотивів офшоризації бізнесу показав, що головними факторами є податкові переваги, зниження регуляторного тиску, забезпечення конфіденційності фінансових операцій та спрощення доступу до глобальних ринків. Корпорації використовують офшорні структури для підвищення своєї конкурентоспроможності та ефективності, що стає можливим завдяки зменшенню витрат та оптимізації податкових платежів.

3. Дослідження глобальних імперативів розвитку офшоризації бізнесу виявило, що економічна глобалізація, технологічний прогрес та зміни у міжнародному регулюванні є ключовими чинниками, які впливають на процеси офшоризації. Ці імперативи створюють нові можливості для корпорацій, але водночас ставлять перед ними виклики, пов'язані з посиленням контролю та прозорості з боку міжнародних організацій та національних урядів.

4. Вивчення сутності та характеристик внутрішньо-корпоративного офшорингу продемонструвало, що цей механізм дозволяє компаніям ефективно управляти своїми ресурсами та капіталом шляхом створення офшорних філій та дочірніх компаній. Внутрішньо-корпоративний офшоринг сприяє оптимізації управлінських та фінансових процесів, що дозволяє корпораціям зменшувати витрати та підвищувати прибутковість.

5. Аналіз стратегій офшорного банкінгу показав, що ці стратегії включають використання юрисдикцій з низькими податковими ставками, високим рівнем конфіденційності та розвинутою фінансовою інфраструктурою. Офшорні банки відіграють важливу роль у глобальній фінансовій системі, забезпечуючи транснаціональні корпорації доступом до міжнародних фінансових ринків та інструментів.

6. Дослідження національних та міжнародних механізмів регулювання офшорного бізнесу показало, що ефективність цих механізмів варіюється в залежності від юрисдикції та міжнародних домовленостей. Важливими є ініціативи, спрямовані на підвищення прозорості та боротьбу з відмиванням грошей, зокрема, стандарти FATF та BEPS, які мають значний вплив на регулювання офшорних операцій. Однак, повна ефективність регулювання досягається лише у випадку тісної співпраці між країнами та міжнародними організаціями.

Отже, офшорний бізнес є складним та багатогранним явищем, яке відіграє важливу роль у світовій економічній системі. Корпоративна офшоризація обумовлена різноманітними економічними та правовими факторами, що створюють стимули для використання офшорних юрисдикцій. Глобальні імперативи, такі як економічна глобалізація та технологічний розвиток, посилюють процеси офшоризації, створюючи нові можливості та виклики. Внутрішньо-корпоративний офшоринг та стратегії офшорного банкінгу є важливими інструментами управління ресурсами та капіталом для багатонаціональних корпорацій. Регулювання офшорного бізнесу на національному та міжнародному рівнях є критично важливим для забезпечення прозорості та законності фінансових операцій, але потребує постійного вдосконалення та співпраці між державами. Дослідження загалом підкреслює значення комплексного підходу до вивчення офшорного бізнесу та необхідність подальших досліджень для більш глибокого розуміння його ролі та впливу на глобальну економіку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Д'яконова І. І. Діяльність офшорних зон у міжнародних фінансових відносинах: значення та регулювання Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2014. Вип. 38. С. 14-20.
2. Лебідь О. В., Гаркуша В. О. Особливості діяльності офшорних зон та їх роль у системі світових фінансових центрів. Бізнес Інформ. 2019. №11. С. 290–296.
3. Луцишин З.О., Мехтієв Є.О. Офшорні фінансові центри у глобальному русі капіталів. *Міжнародна економічна політика*. 2017. № 2 (27). С. 62–94.
4. Михайленко Д., Гасанова К., Деофшоризація «по-українськи»: на старті важливі зміни // *Головбух*. 2020. №12. С. 15-19.
5. Міжнародна інвестиційна діяльність: [навч.-метод. посібник для самоств. вивчення дисципліни] / Л. В. Руденко, Д. Г. Лук'яненко, О. М. Мозговий та ін.; Л. В. Руденко (заг. ред.); Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана». К.: КНЕУ, 2018. 168 с.
6. Оконеvський В. Реєстрація іноземної компанії відкриваємо офшор для міжнародного бізнесу Офшорні компанії. *International wealth*. 2021. URL: <https:internationalwealth.info/offshore-company-formation/registracija-inostrannoј-kompanii-otkryvaem-offshor-dlja-mezhdunarodnogo-biznesa/>
7. Пешко А. В. (2016). Офшорний бізнес як складова світової економіки. *Економіка та підприємництво*, № 3, С. 233–236.
8. Підчоса О. В. Формування теорії транснаціональних корпорацій: базис та тенденції розвитку. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2010. Випуск 94. (Частина II). С. 257–265.
9. Публікація тексту Багатосороннього договору ОЕСР для внесення змін В ДІДН (Multilateral Convention to Implement Tax Treaty Related Measures to Prevent Base Erosion and Profit Shifting) «ПрайсвотерхаусКуперс Раша Б.В.». 2016. Випуск № 59.
10. Рогач О. І. (2018). Теорії міжнародного бізнесу. Київ: ВПЦ «київський університет», 2018.

11. Сардак С. Е., Ситнік А. І. Вплив офшорних зон на економіку держави (на прикладі України) Інфраструктура Ринку. 2018. №25. С. 52-57. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/25_2018_ukr/11.pdf
12. Сардак С. Е., Ситнік А. І. Вплив офшорних зон на економіку держави (на прикладі України) Інфраструктура Ринку. 2018. №25. С. 52-57. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/25_2018_ukr/11.pdf
13. Сідненко М. В., Попович М. І. Міжнародний офшорний бізнес: принципи ведення та світовий досвід для України. Ефективна економіка. 2018. № 5. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6313> (дата звернення: 09.04.2024).
14. Сучасна офшоризація бізнесу у конструкті національної фіскальної безпеки. З. Луцишин, Н. Южаніна, Т. Фролова, М. Мазур, Д. Перебийніс. Міжнародна економічна політика. 2019. № 1. С. 70-112.
15. Туролєв Г. О. (2020). Концепції міжнародного бізнесу у теоретичному дискурсі процесів офшоризації економічної діяльності [Електронний ресурс] / Г. О. Туролєв // Економічний простір. - 2020. - № 156. - С. 65-70. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2020_156_13
16. Філіпенко А. С., Дзюба П. В. Теорія міжнародного бізнесу: від народження до сьогодення. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2019. Випуск 138. С. 166–179.
17. Чашин А.Н. Офшорні зони: правове регулювання / Вид.2-е, перероблене. – Справа та сервіс. 2013. 64 с.
18. Aliber R. Z. A Theory of Direct Foreign Investment. The International Corporation, Ed. by Ch. Kindlberger, Cam., Mass., MIT Press, 1970
19. Aminy, Muhammad. (2020). A Brief Overview of the Offshore Banking and Financial Crimes Within. 289-293.
20. Financial Stability Board. – official web-site. URL: <https://www.fsb.org/>
21. Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA). An official website of the United States Government. URL: <https://www.irs.gov/businesses/corporations/foreign-account-tax-compliance-act-fatca>.

22. Francois and V. Vicard. Tax Avoidance and the Complexity of Multinational Enterprises. Working Papers 2023-04, CEPII research center, Feb. 2023. URL <https://ideas.repec.org/p/cii/cepiddt/2023-04.html>.
23. Garcia Alvarado and A. Mandel. The network structure of global tax evasion evidence from the panama papers. Journal of Economic Behavior & Organization, 197:660–684, 2022.
24. Giulia Aliprandi, Thijs Busschots, Carlos Oliveira. Mapping the global geography of shell companies. 2023, 32 p. ffhal-04563980
25. Hymer S. The International Operations of National Firms: A Study of Direct Investment. MIT Press, 1976
26. IBFD. Global Corporate Tax Handbook 2023. International Bureau of Fiscal Documentation, 2023. ISBN 978-90-8722-824-8.
27. Johannesen, D. Reck, M. Risch, J. Slemrod, J. Guyton, and P. Langetieg. The offshore world according to fatca: New evidence on the foreign wealth of u.s. households. (31055), March 2023. doi: 10.3386/w31055. URL <http://www.nber.org/papers/w31055>.
28. Key Reasons to Choose Offshore Software Development Company URL: <https://stfalcon.com/en/blog/post/offshore-software-development>
29. Kuria. Tax and the british virgin islands: Separating myth from reality. Tax Notes International, 101: 869–872, February 15 2021.
30. Laffite. The market for tax havens. 2023.
31. Lebid O. Features of Offshore Zones and Their Role in the System of Global Financial Centers [Электронный ресурс] Olesia Lebid Research Gate. 2019. URL: https://www.researchgate.net/publication/338743339_Features_of_Offshore_Zones_and_Their_Role_in_the_System_of_Global_Financial_Centers
32. Lebid O. Features of Offshore Zones and Their Role in the System of Global Financial Centers [Электронный ресурс] Olesia Lebid Research Gate. 2019. URL: https://www.researchgate.net/publication/338743339_Features_of_Offshore_Zones_and_Their_Role_in_the_System_of_Global_Financial_Centers

33. Malik, Radosław. (2018). Key Location Factors and the Evolution of Motives for Business Service Offshoring to Poland. Journal of Economics and Management. URL: https://www.researchgate.net/publication/324108327_Key_Location_Factors_and_the_Evolution_of_Motives_for_Business_Service_Offshoring_to_Poland
34. MICHAEL MAZEROV (2024). States Can Fight Corporate Tax Avoidance by Requiring Worldwide Combined Reporting URL: <https://www.cbpp.org/research/state-budget-and-tax/states-can-fight-corporate-tax-avoidance-by-requiring-worldwide>
35. Morganti, Daniele. (2021). The relationship between Green Practices and Offshoring Strategies: an empirical study - Summary.
36. Nieves-Rodríguez, Elsa & Palacios-Chacon, Lorena & Perez, Myra & Quinones, Victor. (2018). Modeling the Motivations for Offshore Outsourcing: A Theoretical Approach. Innovar: Revista de Ciencias Administrativas y Sociales. 28. 10.15446/innovar.v28n68.70475. URL: https://www.researchgate.net/publication/323202189_Modeling_the_Motivations_f_or_Offshore_Outsourcing_A_Theoretical_Approach
37. OECD. URL: <http://www.oecd.org>.
38. Ronen Palan, Leblond, Patrick. (2012). Tax Havens: How Globalization Really Works by Ronen Palan, Richard Murphy, and Christian Chavagneux. Political Science Quarterly. 127. 10.1002/j.1538-165X.2012.tb02290.x.
39. Statista. - Leading countries ranked by Global Services Location Index (GSLI) worldwide in 2023. URL: <https://www.statista.com/statistics/1446565/gsli-leading-countries-worldwide/#:~:text=In%202023%2C%20the%20leading%20country,it%20came%20to%20financial%20attractiveness>
40. Stopfor J. M., Dunning J. H., Haberich K. The world directory of international enterprises. 1980
41. T.J van Koningsveld, 2016. De Offshore Wereld Ontmaskerd. Kerckebosch.

42. The Pros and Cons of Offshore Outsourcing in 2024. URL: <https://www.outsourceasia.org/the-pros-and-cons-of-offshore-outsourcing-in-2024/>
43. Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/en/corruptionary/automatic-exchange-of-information>
44. United Nations. – official web-site. URL: <https://www.un.org/en>
45. Forbes – official web-site URL : <https://www.forbes.com/advisor/banking/offshore-banking/>
46. Gov.uk URL: <https://community.hmrc.gov.uk/customerforums/pt/36be3f61-c1b1-ee11-a81c-002248c61b95>
47. Offshore circle URL: <https://offshorecircle.com/articles/ultimate-guide-offshore-banking/>
48. Oxford Martin School URL: <https://www.oxfordmartin.ox.ac.uk/events/uncovering-the-offshore-world>
49. Counter Punch URL: <https://www.counterpunch.org/2024/05/10/the-parallels-between-archaic-entrepots-and-modern-offshore-banking-centers/>
50. The Telegraph URL: <https://www.telegraph.co.uk/money/banking/savings-accounts/elite-offshore-savings-grow-wealth-tax-benefits/>
51. Offshore Business Processing URL: <https://www.offshorebusinessprocessing.com/>
- 52.